'הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי' (ישעיה סו א) [ז]וְנוֹהֲגִים לוֹמַר אַחַר כָּךְ פָּסוּק רִאשׁוֹן וּפָסוּק אַחֲרוֹן מֵהַפְטָרַת 'וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוֹנָתָן' (שמואל א׳ כ יח) לְזֵכֶר שֶׁמָּחָר גַּם כֵּן הוּא רֹאשׁ חֹדֶשׁ. הַגָּהּ: וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין לְהַפְסִיק מִנָּבִיא לְנָבִיא וְאֵין אוֹמְרִים (יא) רַק הַפְטָרַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ, (תרומת הדשן סימן (ב׳) [כ׳] ופסקיו סימן צ״ד), וְכֵן נוֹהֲגִין, אֲבָל אִם הַהַפְטָרָה בְּאוֹתוֹ נָבִיא עוֹשִׂין כֵּן. וְכֵן (יב) אִם הָיָה חֲתֻנָּה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ (יג) אוֹ בִּשְׁאָר שַׁבָּתוֹת, (ד) [ד] שֶׁאֵין דּוֹחִין הַהַפְטָרָה: ג [ח]רֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת, (יד) כּוֹלֵל בְּמוּסָף בִּבְרָכָה רְבִיעִית שַׁבָּת וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ [ט]וְחוֹתֵם (טו) מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל (ה) וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים:

ז בֵּית יוֹסֵף (ד״ה וכשר״ח). ח צִיַּנְתִּיו לְעֵיל סָעִיף א׳. ט תּוֹסָפוֹת (ביצה יז. ד״ה אין) וְהָרַ״ן (שם ט.) מֵהָא דְּאוֹתִיב לֵוִי לְרַבִּי בְּרָכוֹת מ״ט (ע״א).

## תכו בִּרְכַּת הַלְּבָנָה וּזְמַנָּהּ. וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

א [*] (א) [א]הָרוֹאֶה לְבָנָה בְּחִדּוּשָׁהּ, מְבָרֵךְ * אֲשֶׁר בְּמַאֲמָרוֹ בָּרָא שְׁחָקִים וְכוּ׳. הַגָּהּ: וְאֵין לְקַדֵּשׁ הַחֹדֶשׁ (ב) אֶלָּא בַּלַּיְלָה בְּעֵת שֶׁהַלְּבָנָה זוֹרַחַת (א) (ג) *וְנֶהֱנִין מֵאוֹרָהּ (אגור (סי׳ תקנא)): ב (ד) [ב]אֵין מְבָרְכִין עַל הַיָּרֵחַ

א מִימְרָא דְּרַב יְהוּדָה סַנְהֶדְרִין מ״ב (ע״א). ב טוּר בְּשֵׁם מַסֶּכֶת סוֹפְרִים (פ״כ ה״א).

### בְּאֵר הֵיטֵב

(ד) שֶׁאֵין דּוֹחִין. אָז אוֹמְרִים מִקְצָת 'שׁוֹשׁ אָשִׁישׁ'. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): ג (ה) וְרָאשֵׁי. וְאִם חָתַם בְּשֶׁל שַׁבָּת לְבַד יוֹצֵא בִּתְפִלָּה וְלֹא בְּקִדּוּשׁ בְּיוֹם טוֹב. עַרְבֵי פְּסָחִים דַּף קי״ז (ע״ב), וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם סִימָן תפ״ז סָעִיף קָטָן ב׳:

א (א) וְנֶהֱנִין. שֶׁזְּרִיחָתָהּ נִכֶּרֶת עַל גַּבֵּי הַקַּרְקַע. וְלֹא יְהֵא מָסָךְ מַבְדִּיל בֵּינוֹ לְבֵין הַלְּבָנָה, אֶלָּא אִם כֵּן הוּא דָּבָר זַךְ שֶׁהַלְּבָנָה נִרְאֵית מִמֶּנּוּ שֶׁיּוּכַל לְהַכִּיר דְּבָרִים הַנִּכָּרִים לְאוֹר הַלְּבָנָה. עַיֵּן סוֹף סִימָן זֶה (ס״ק יא). וְהוּא הַדִּין אִם נִתְכַּסָּה בְּעָבִים, אֲבָל

### שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [ד] שֶׁאֵין דּוֹחִין כוּ׳. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן בֵּאוּר הַדְּבָרִים בְּיַד אֶפְרַיִם:

א [בשו״ע] הָרוֹאֶה לְבָנָה בְּחִדּוּשָׁהּ כוּ׳. כָּתַב בְּסֵפֶר הַחִנּוּךְ סִימָן ת״ג יוֹרְדֵי הַיָּם אֵין מַפְלִיגִין אַחַר חֲמִשָּׁה יָמִים לְחִדּוּשָׁהּ וְנִזְהָרִין שֶׁלֹּא לְהַקִּיז סָמוּךְ לְחִדּוּשָׁהּ. וְהַפִּשְׁתָּן

### מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(יא) רַק הַפְטָרַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ. וְלֹא מְסַיְּמִים בִּפְסוּקֵי דְּהַפְטָרַת 'מָחָר חֹדֶשׁ': (יב) אִם הָיָה חֲתֻנָּה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּמִנְהָג הוּא בְּשַׁבָּת שֶׁיֵּשׁ חָתָן לִדְחוֹת הַפְטָרַת הַשָּׁבוּעַ וְלִקְרוֹת הַפְטָרַת 'שׁוֹשׁ אָשִׁישׁ' (ישעיה סא י) שֶׁהוּא מֵעִנְיָנָא, כְּדִמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסוֹף סִימָן תכ״ח (ס״ח), וּמְבֹאָר שָׁם דְּכָל זֶה הוּא בְּשַׁבָּתוֹת דְּעָלְמָא שֶׁאֵין הַפְטָרָה שֶׁלָּהֶם מֻזְכֶּרֶת בַּשַּׁ״ס, אֲבָל בְּהַפְטָרוֹת שֶׁנִּזְכָּרִים בַּשַּׁ״ס וּמִדְרָשִׁים אֵין דּוֹחִין אוֹתָן מִפְּנֵי חֲתֻנָּה שֶׁאֵין זֶה אֶלָּא מִנְהָג בְּעָלְמָא, וְגַם אַחַר שֶׁקְּרָאוּם אֵין לִקְרוֹת 'שׁוֹשׁ אָשִׁישׁ' מִפְּנֵי שֶׁאֵין מְדַלְּגִין מִנָּבִיא לְנָבִיא. וְעַל זֶה אַשְׁמְעִינַן כָּאן בַּהַגָּ״ה (ד) דְּעַל כָּל פָּנִים בְּמָקוֹם שֶׁהֵם בְּנָבִיא אֶחָד, כְּגוֹן בְּשַׁבָּת רֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁקּוֹרִין 'הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי' שֶׁהוּא בְּנָבִיא אֶחָד עִם הַפְטָרַת 'שׁוֹשׁ אָשִׁישׁ', אָז אֵין לִדְחוֹת 'שׁוֹשׁ אָשִׁישׁ' לְגַמְרֵי, וְיֵשׁ לִקְרוֹת מִקְצָת מִמֶּנָּה אַחַר שֶׁיְּסַיֵּם 'הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי': (יג) אוֹ בִּשְׁאָר שַׁבָּתוֹת. כְּגוֹן הָנֵי הַמֻּזְכָּרִים סוֹף סִימָן תכ״ח (שם) עַיֵּן שָׁם: ג (יד) כּוֹלֵל בְּמוּסָף וְכוּ׳. בַּסִּדּוּרִים כָּתוּב, בְּשַׁבָּת רֹאשׁ חֹדֶשׁ וּבִשְׁאָר יָמִים טוֹבִים אַחַר שֶׁמְּסַיֵּם קָרְבַּן שַׁבָּת יְסַיֵּם זֶה קָרְבַּן שַׁבָּת וְקָרְבַּן הַיּוֹם כָּאָמוּר, וְכֵן כָּתַב בְּסִדּוּר רַב עַמְרָם (סדר ר״ח). אָכֵן (ה) כַּמָּה פּוֹסְקִים כָּתְבוּ דְּהָוֵי יִתּוּר לָשׁוֹן וְקַמֵּי שָׁמַיִם גַּלְיָא וְהָוֵי הֶפְסֵק, וְלָכֵן כָּתְבוּ שֶׁאֵין לְאָמְרוֹ: (טו) מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְכוּ׳. וְאִם חָתַם בְּשֶׁל שַׁבָּת לְבַד (ו) יָצָא בְּדִיעֲבַד:

א (א) הָרוֹאֶה וְכוּ׳. וְנָשִׁים פְּטוּרוֹת מִלְּקַדֵּשׁ הַלְּבָנָה דְּהָוֵי מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא, וְאַף דְּכָל מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא נוֹהֲגוֹת הַנָּשִׁים שֶׁמְּקַיְּמוֹת וּמְבָרְכוֹת עֲלֵיהֶן, (א) מִכָּל מָקוֹם מִצְוָה זוֹ אֵין צְרִיכִין לְקַיְּמָהּ מִשּׁוּם דְּהֵם גָּרְמוּ פְּגַם הַלְּבָנָה. וְסוּמָא חַיָּב בְּקִדּוּשׁ הַלְּבָנָה כִּי בְּרָכָה זוֹ נִתְקְנָה עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְגַם הוּא נֶהֱנֶה עַל יְדֵי שֶׁאֲחֵרִים רוֹאִין וּמוֹלִיכִין אוֹתוֹ עַל הַדֶּרֶךְ וְדוֹמֶה לְיוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת. כֵּן כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ונהנין). וְקָטָן מַשֶּׁהִגִּיעַ לְחִנּוּךְ מְחַנְּכִין לוֹ בָּהּ [כֵּן כָּתוּב בְּשֵׁם רַבִּי יַעֲקֹב עֶמְדִּין, וְנִרְאֶה דְּזֶהוּ רַק לְרַבֵּנוּ תָּם בְּסִימָן ע׳ (ס״ב) אֲבָל לְרַשִׁ״י שָׁם לֹא נְהִירָא וְדָמֵי לִקְרִיאַת שְׁמַע, עַיֵּן שָׁם, וְאֶפְשָׁר דְּכַוָּנָתוֹ גַּם כֵּן דְּטוֹב לִנְהֹג כֵּן לְכַתְּחִלָּה וּכְמוֹ שֶׁפָּסַק שָׁם בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ לְעִנְיַן קְרִיאַת שְׁמַע עַיֵּן שָׁם]: (ב) אֶלָּא בַּלַּיְלָה. לְאַפּוּקֵי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁהַלְּבָנָה נִרְאֵית קְצָת וַעֲדַיִן הוּא יוֹם: (ג) וְנֶהֱנִין מֵאוֹרָהּ. דְּהַיְנוּ בְּעֵת שֶׁזְּרִיחָתָהּ (ג) נִכֶּרֶת עַל גַּבֵּי קַרְקַע. אִם נִתְכַּסָּה הַלְּבָנָה בְּעָבִים, אִם הָעָב (ג) דַּק וְקָלוּשׁ שֶׁנִּרְאֵית הַלְּבָנָה מִמֶּנּוּ וְנֶהֱנֶה בָּהּ, מְבָרֵךְ, וְאִם הָעָנָן עָב אֵינוֹ מְבָרֵךְ. וְאִם הִתְחִיל לְבָרֵךְ וְאַחַר כָּךְ נִתְכַּסָּה בְּעָבִים, גּוֹמֵר הַבְּרָכָה, אִם לֹא שֶׁהוּא מְשַׁעֵר שֶׁתִּתְכַּסָּה הַלְּבָנָה בְּאֶמְצַע בִּרְכָתוֹ שֶׁאָז לֹא יַתְחִיל בִּרְכָתוֹ, וְעַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד״ה ונהנין). וְהוּא הַדִּין אִם יֵשׁ (ד) מָסָךְ מַבְדִּיל בֵּינוֹ לְבֵין הַלְּבָנָה הַדִּין גַּם כֵּן כְּמוֹ לְעִנְיַן עָבִים, דְּאִם הַמָּסָךְ הוּא דַּק וְקָלוּשׁ שֶׁעוֹבֵר מִמֶּנּוּ אוֹר הַלְּבָנָה עַד שֶׁהוּא נֶהֱנֶה מִמֶּנָּה וְיָכוֹל לְהַכִּיר מִן הַדְּבָרִים שֶׁהֵם נִכָּרִים לְאוֹר הַלְּבָנָה, יָכוֹל לְבָרֵךְ עָלָיו, וְאִם הַמָּסָךְ הוּא גַּס וְאֵין נֶהֱנֶה מֵאוֹר הַלְּבָנָה, אֵין לְבָרֵךְ דְּהָוֵי בְּרָכָה לְבַטָּלָה, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּסוֹף הַסִּימָן (ס״ק כא): ב (ד) אֵין מְבָרְכִין וְכוּ׳. לְמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר הוּא וּכְדִמְסַיֵּם

### בֵּאוּר הֲלָכָה

א * אֲשֶׁר בְּמַאֲמָרוֹ בָּרָא שְׁחָקִים וְכוּ׳. עַיֵּן בְּסַנְהֶדְרִין מ״ב עַמּוּד א׳ דְּקָאָמַר שָׁם, בְּמַעֲרָבָא מְבָרְכִי בָּרוּךְ מְחַדֵּשׁ חֳדָשִׁים, אָמַר לֵיהּ הַאי אֲפִלּוּ נָשֵׁי דִּידָן נַמִּי מְבָרְכִי, אֶלָּא כִּדְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה אֲשֶׁר בְּמַאֲמָרוֹ וְכוּ׳, וּמַשְׁמַע מִזֶּה דְּאִם בְּדִיעֲבַד בָּרַךְ בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מְחַדֵּשׁ חֳדָשִׁים דְּיָצָא, אֶלָּא דְּאֵינוֹ מִן הַמֻּבְחָר וְהוּא מִנְהַג נָשִׁים וְעַמֵּי הָאֲרָצוֹת, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

* וְנֶהֱנִין מֵאוֹרָהּ. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ג) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעִנְיַן אִם הוּא מְשַׁעֵר שֶׁתִּתְכַּסָּה הַלְּבָנָה בְּעָבִים וְכוּ׳, הוּא מִתְּשׁוּבַת רַדְבַּ״ז (ח״א. סי׳ שמא) וְהֶעְתִּיקוּהוּ הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וְהַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים צַאנְזֶאר בְּהַגָּהוֹתָיו כָּתַב דְּנִרְאֶה לוֹ דַּאֲפִלּוּ לֹא הִתְחִיל עֲדַיִן לְבָרֵךְ עַד שֶׁנִּתְכַּסָּה הַלְּבָנָה, כָּל שֶׁלֹּא עָבַר יוֹתֵר מִכְּדֵי דִבּוּר מִשָּׁעָה שֶׁזָּרְחָה הַלְּבָנָה, יָכוֹל לְכַתְּחִלָּה לְהַתְחִיל וּלְבָרֵךְ אֲפִלּוּ כִּסָּהוּ הֶעָנָן, וּמְקוֹרוֹ מֵהַהִיא דִּלְעֵיל סִימָן רכ״ז סָעִיף ג׳, עַיֵּן שָׁם. וְיֵשׁ לִדְחוֹת קְצָת דְּהָתָם לְעִנְיַן רַעַם וּבְרָקִים נִתְקַן הַבְּרָכָה רַק עַל מִנְהָגוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲבָל הָכָא הֲלֹא בָּעִינַן שֶׁיֵּהָנֶה לְאוֹרָהּ וְעַל כֵּן אֵינוֹ מְבָרֵךְ אַחַר שֶׁנִּגְמַר הַהֲנָאָה, וּכְמוֹ לְעִנְיַן בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא דְּאֵינוֹ מְבָרֵךְ אַחַר שֶׁגָּמַר סְעוּדָתוֹ וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן קס״ז סָעִיף ח׳, עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק מח), וּמַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ נִזְכַּר בְּתוֹךְ כְּדֵי דִבּוּר. וּלְעִנְיַן סוּמָא עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״א) וְהוּא מֵרַשַּׁ״ל בִּתְשׁוּבָה סִימָן ע״ז וּמַהֲרִיקַ״ש (ערך לחם) חוֹלֵק, אָכֵן הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ד״ה נשים) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז) וּפְרִי חָדָשׁ וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים הֶעְתִּיקוּ דִּבְרֵי רַשַּׁ״ל לְהַלָּכָה. עוֹד הֶעְתִּיקוּ תְּשׁוּבַת הָרַדְבַּ״ז דְּאִם יֵשׁ מָסָךְ מַבְדִּיל בֵּינוֹ לְבֵין הַלְּבָנָה, אִם הַמָּסָךְ הוּא עָב עַד שֶׁאֵין הַלְּבָנָה נִרְאֵית לוֹ שֶׁאֵין מְבָרֵךְ וְהוּא בְּרָכָה לְבַטָּלָה, וּכְדִמְבֹאָר לְהָדְיָא בִּתְשׁוּבָתוֹ חֵלֶק א׳ סִימָן שמ״א, וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּגַם הָרַשַּׁ״ל מוֹדֶה לָזֶה מִפְּנֵי שֶׁבָּזֶה כָּל הָעוֹלָם אֵין נֶהֱנִין אָז מֵאוֹרָהּ. וּרְאִיָּה לְדָבָר, שֶׁזֶּה לְשׁוֹן רַשַּׁ״ל שָׁם, וּמַשּׁוּם הָכִי אֵינוֹ קָשֶׁה גַּם כֵּן מִבּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ שֶׁפָּסַק רַאֲבִי״ה בְּפֶרֶק ב׳ דִּמְגִלָּה שֶׁסּוּמָא אֵינוֹ מְבָרֵךְ, מִשּׁוּם דְּהַמִּצְוָה אֵינָהּ תְּלוּיָה בַּהֲנָאָה לְחוּד אֶלָּא דַּוְקָא בִּרְאִיָּה עִם הַהֲנָאָה, כִּדְקָתָנֵי הָתָם אֵין

### שַׁעַר הַצִּיּוּן

ב (ד) כֵּן כָּתְבוּ בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ב) וּבְיַד אֶפְרַיִם: ג (ה) שִׁבֳּלֵי לֶקֶט (סי׳ קפ) בְּשֵׁם רַשִׁ״י [וְעַיֵּן שָׁם שֶׁנָּתַן טַעַם גַּם לְהָאוֹמְרִים] וְצֵדָה לַדֶּרֶךְ, וְכֵן כָּתְבוּ פְּרִי חָדָשׁ וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ג): (ו) כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ג) וּפְרִי חָדָשׁ. וְזֶהוּ אַף לְמַאן דְּפָלִיג בְּהַהִיא דְּסִימָן תפ״ז (מ״ב סק״ז) וּסְבִירָא לֵיהּ דְּלֹא יָצָא, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בִּפְרִי חָדָשׁ סִימָן תפ״ז (סק״א). וְעַיֵּן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ד) שֶׁמְּפַקְפֵּק קְצָת עַל פְּסָק זֶה מִדִּבְרֵי הָרִיטְבָּ״א, עַיֵּן שָׁם:

א (א) מָגֵן אַבְרָהָם (ד״ה נשים) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים בְּשֵׁם שְׁלָ״ה (שער האותיות קדושה כח)): (ג) אַחֲרוֹנִים: (ג) רַדְבַּ״ז בִּתְשׁוּבָה סִימָן שמ״א בְּחֵלֶק א׳, וְהֶעְתִּיקוּהוּ הָאַחֲרוֹנִים: (ד) רַדְבַּ״ז (שם), וְהֶעְתִּיקוּ הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּקִצּוּר (סק״א). וּמְבֹאָר לְהָדְיָא מִזֶּה דְּאִם הוּא רוֹאֶה הַלְּבָנָה דֶּרֶךְ זְכוּכִית הַחַלּוֹן דִּמְבָרֵךְ, וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּבֵאֵר הֵיטֵב (סק״א) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת דְּבַר שְׁמוּאֵל, עַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה (ד״ה הרואה) מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(ה) * אֶלָּא (ג) * בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת כְּשֶׁהוּא מְבֻשָּׁם וּבְגָדָיו נָאִים. הַגָּהּ: וְדַוְקָא אִם לֵיל מוֹצָאֵי שַׁבָּת הוּא קֹדֶם (ג) עֲשָׂרָה בַּחֹדֶשׁ אָז מַמְתִּינִין עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת, (ו) אֲבָל אִם הוּא אַחַר כָּךְ, אֵין מַמְתִּינִין עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת, שֶׁמָּא יִהְיוּ שְׁנֵי לֵילוֹת אוֹ שְׁלֹשָׁה אוֹ אַרְבָּעָה עֲנָנִים וְלֹא יִרְאוּ הַלְּבָנָה וְיַעֲבֹר הַזְּמַן. וּכְשֶׁמְּקַדְּשִׁין אוֹתָהּ בַּחֹל יֵשׁ לִלְבֹּשׁ (ז) בְּגָדִים נָאִים (תרומת הדשן סימן ל״ה). אֵין מְקַדְּשִׁין הַלְּבָנָה (ח) * קֹדֶם תִּשְׁעָה בְּאָב * וְלֹא (ט) קֹדֶם

## שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שֶׁיִּמָּצֵא בַּמִּשְׁרָה אוֹ בְּתוֹךְ הַיּוֹרָה לְבַשֵּׁל בְּחִדּוּשׁ הַלְּבָנָה, לוֹקֶה. וְכַמָּה מְלָאכוֹת צָרִיךְ שְׁמִירָה שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת בְּעֵת שֶׁהַלְּבָנָה מִתְחַדֶּשֶׁת, עַיֵּן שָׁם. וְהֵבִיאוֹ הַבִּרְכֵּי יוֹסֵף. וְעַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב (סק״א) בְּשֵׁם דְּבַר שְׁמוּאֵל, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁמְּבֹאָר מִדְּבָרָיו שֶׁאֵין זֶה רַק לְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לֶחֹשׁ לְסָפֵק שֶׁמָּא מִתּוֹךְ בְּהִירוּת הָאַסְפַּקְלַרְיָא מַזְהִיר בּוֹ דְּמוּת לְבָנָה, אַךְ אִם אֲנָשִׁים מִבַּחוּץ רוֹאִים הַלְּבָנָה עַצְמָהּ וּמְעִידִים לוֹ עָלָיו, שַׁפִּיר מְבָרֵךְ כֵּיוָן שֶׁזְּרִיחַת הַלְּבָנָה נִכֶּרֶת לַכֹּל בְּאוֹתוֹ זְמַן, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְהָרַשׁ״ל דְּגַם סוּמָא יְבָרֵךְ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א׳ סִימָן קכ״ו לְעִנְיַן לִרְאוֹת בַּחֲצִיצָה עַל יְדֵי בָּתֵּי עֵינַיִם שֶׁקּוֹרִין בְּרִילִי״ן, שֶׁהֵבִיא שָׁם דִּבְרֵי הַדְּבַר שְׁמוּאֵל, וְכָתַב דְּאֵין רְאָיָה מֵהֵיא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (כד.), דְּמַיְירֵי שֶׁלֹּא רָאָה אוֹתָהּ בְּעֹבִי הָרָקִיעַ, אֲבָל הָרוֹאֶה דֶּרֶךְ עֲשָׁשִׁית לָרָקִיעַ וְרוֹאֶה הַלְּבָנָה, הָוֵי רוֹאֶה מַמָּשׁ וּמְבָרֵךְ. וְאוּלַי הַדְּבַר שְׁמוּאֵל מַיְירֵי שֶׁלֹּא רָאָה רַק תּוֹךְ הָאַסְפַּקְלַרְיָא אוֹ מִזְּכוּכִית וְלֹא בָּעֳבִי הָרָקִיעַ מַמָּשׁ, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי וַדַּאי דִּבְהָכִי מַיְירֵי שֶׁאָז יֵשׁ שַׁיָּכוּת לוֹמַר שֶׁמָּא הוּא עִגּוּל עָב לָבָן, אֲבָל כְּשֶׁרוֹאֶה דֶּרֶךְ חַלּוֹן לָרָקִיעַ וְרוֹאֶה צוּרַת

## בַּאֵר הֵיטֵב

אִם נִתְכַּסָּה בְּעָב דַּק וְקָלוּשׁ מְבָרֵךְ, וְאִם הִתְחִיל לְבָרֵךְ וּמִתְכַּסָּה, גּוֹמֵר הַבְּרָכָה. רַדְבַּ״ז חֵלֶק א׳ סִימָן (קנ״ו) [שמ״א] וּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה, וּמַשְׁמַע כְּשֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁתִּתְכַּסֶּה תֵּכֶף לֹא יַתְחִיל לְבָרֵךְ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א). וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת דְּבַר שְׁמוּאֵל סִימָן רמ״ב שֶׁכָּתַב דְּהָרוֹאֶה לְבָנָה מִתּוֹךְ אַסְפַּקְלַרְיָא אוֹ מַרְאָה שֶׁל זְכוּכִית, שֶׁאֵין לְבָרֵךְ עָלֶיהָ. עַיֵּן שָׁם בְּאֹרֶךְ. מַה שֶּׁאֵין הַנָּשִׁים נוֹהֲגוֹת לְקַדֵּשׁ הַלְּבָנָה אַף עַל גַּב דְּהֵן מְקַיְּמוֹת כַּמָּה מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא, מִפְּנֵי שֶׁהֵם גָּרְמוּ פְּגַם הַלְּבָנָה. מָגֵן אַבְרָהָם (ד״ה נשים) בְּשֵׁם שְׁלָ״ה (שער האותיות קדושה אות כח) עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן עוֹד טַעַם אַחֵר בִּשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן (י״א) [י״ב]. סוּמָא חַיָּב לְקַדֵּשׁ הַלְּבָנָה. רַשׁ״ל בִּתְשׁוּבָה (סי׳ ע״ז), מָגֵן אַבְרָהָם (שם). בְּחֹדֶשׁ אֶחָד אֵרַע שֶׁלֹּא נִרְאֵית הַלְּבָנָה וְלֹא קִדְּשׁוּ הַלְּבָנָה בְּאוֹתוֹ חֹדֶשׁ, וְגָזַר רַב אֶחָד תַּעֲנִית עַל זֶה, וְאֵין לוֹ עַל מַה לִסְמֹךְ. שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן י׳, וְעַיֵּן סִימָן תק״פ סָעִיף קָטָן ט׳: (ג) בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת. כָּתַב הַמַּגִּיד (שיר השירים) כְּשֶׁמְּקַדְּשִׁין הַלְּבָנָה בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת תִּהְיֶה הַצְלָחָה, וּכְשֶׁתִּתְכַּסֶּה וְלֹא תוּכַל לְבָרֵךְ, אוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ לֹא יִהְיֶה מֻצְלָח, דּוֹק וְתִשְׁכַּח. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב). וְעַיֵּן שׁוּ״ת בַּ״ח סִימָן פ׳: (ג) י׳ בַּחֹדֶשׁ. וְהַיְנוּ שֶׁיִּשָּׁאֲרוּ עוֹד חֲמִשָּׁה לֵילוֹת עַד חֲצִי כ״ט י״ב תשצ״ג מִיּוֹם הַמּוֹלָד. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג):

## בֵּאוּר הֲלָכָה

מְבָרְכִין עַד שֶׁיִּרְאֶה הַשַּׁלְהֶבֶת וְיִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרָהּ, וְדַוְקָא בִּרְכַּת מְאוֹרֵי הָאֵשׁ אֲבָל בִּרְכַּת הַלְּבָנָה נִרְאֶה לִי דְּיָכוֹל שַׁפִּיר לְבָרֵךְ אַף שֶׁאָמְרוּ גַּם כֵּן בָּהּ עַד שֶׁיֵּאוֹתוּ לְאוֹרוֹ, מִכָּל מָקוֹם לֹא אָמְרוּ שֶׁהוּא יִרְאֶה לְאוֹרָהּ אֶלָּא שֶׁהָעוֹלָם יֵאוֹתוּ לְאוֹרָהּ כִּי בְּרָכָה זוֹ עַל בְּרִיאַת עוֹלָמוֹ וְחִדּוּשׁוֹ קָאֵי, וְדוֹמֶה לְסוּמָא שֶׁיָּכוֹל לְבָרֵךְ יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת, עַד כָּאן לְשׁוֹן רַשׁ״ל. הֲרֵי דְּהוּא גַּם כֵּן סוֹבֵר דְּבָעִינַן שֶׁהָעוֹלָם יֵאוֹתוּ לְאוֹרוֹ וּמִמֵּילָא אִם נִתְכַּסֶּה בְּעָבִים הֲרֵי אֵין נֶהֱנִין לְאוֹרָהּ, הֲרֵי דְּרַשׁ״ל מוֹדֶה לְדִינוֹ שֶׁל הָרַדְבַּ״ז, אֲבָל הָרַדְבַּ״ז נִרְאֶה לִכְאוֹרָה דְּאֵינוֹ מוֹדֶה לְדִינוֹ שֶׁל רַשׁ״ל לְעִנְיַן סוּמָא וְסוֹבֵר כְּמַהֲרִיקַ״ש, שֶׁזֶּה לְשׁוֹנוֹ בִּתְשׁוּבָתוֹ, תְּנַן (ברכות נג:) אֵין מְבָרְכִין עַל הָאוּר עַד שֶׁיֵּאוֹתוּ לְאוֹרוֹ וְכַמָּה אָמַר עוּלָא עַד שֶׁיַּכִּיר וְכוּ׳, וּלְעִנְיַן בִּרְכַּת הַלְּבָנָה נַמִּי אִם הַמֶּסֶךְ הוּא דַּק וְכוּ׳ וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן הָעָנָן וְכוּ׳, וְאִם תֹּאמַר הֲלֹא עַל מִנְהָגוֹ שֶׁל עוֹלָם הוּא מְבָרֵךְ וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁלֹּא יֵהָנֶה מֵאוֹרָהּ מַה בְּכָךְ, הָא לֵיתָא דְּהָא אָמַר רַב יְהוּדָה (סנהדרין מב.) הָרוֹאֶה לְבָנָה בְּחִדּוּשָׁהּ וְכוּ׳ וְתוּ גָּרְסִינַן בְּמַסֶּכֶת סוֹפְרִים (פ״כ ה״א) אֵין מְבָרְכִין עַל הַיָּרֵחַ אֶלָּא וְכוּ׳ וְתוֹלֶה עֵינָיו כְּנֶגְדָּהּ וְכוּ׳, הֲרֵי בְּהָדְיָא שֶׁצָּרִיךְ לְהַבִּיט בָּהּ, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ עַיֵּן שָׁם. מִכָּל זֶה מַשְׁמַע לְכָאוֹרָה דְּפָלִיג עַל רַשׁ״ל לְעִנְיַן סוּמָא וְסוֹבֵר כְּמַהֲרִיקַ״ש, וְעַל כֵּן נִרְאֶה לְעִנְיַן סוּמָא דְּיוֹתֵר טוֹב שֶׁלֹּא יְבָרֵךְ בְּעַצְמוֹ וִיבַקֵּשׁ לְאַחֵר שֶׁיּוֹצִיאֶנּוּ בַּבְּרָכָה אֲשֶׁר בְּמַאֲמָרוֹ בָּרָא שְׁחָקִים, [וּשְׁאָרֵי הָאֲמִירוֹת שֶׁאוֹמְרִים בְּעֵת קִדּוּשׁ הַלְּבָנָה יָכוֹל לוֹמַר בְּעַצְמוֹ]:

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בַּהַגָּ״הּ. וְכָתַב בְּסֵפֶר מַגִּיד מֵישָׁרִים (שיר השירים) סִימָן זֶה יִהְיֶה בְּיָדְךָ בְּחֹדֶשׁ שֶׁתְּבָרְכוּ בִּרְכַּת הַלְּבָנָה בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת תִּמְצְאוּ הַצְלָחָה, וּכְשֶׁתִּתְכַּסֶּה וְתִתְעַלֵּם וְלֹא יוּכְלוּ לְבָרֵךְ, אוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ לֹא יִהְיֶה מֻצְלָח חַס וְשָׁלוֹם: (ה) אֶלָּא בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת. וְהוּא הַדִּין (ה) בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב: (ו) אֲבָל אִם הוּא אַחַר כָּךְ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֵּיל מוֹצָאֵי שַׁבָּת (ו) הוּא לֵיל אַחַד עָשָׂר אֵין לְהַמְתִּין, דְּשֶׁמָּא תִּתְכַּסֶּה בְּעָבִים אָז וְגַם בְּאַרְבַּע לֵילוֹת שֶׁאַחַר כָּךְ. וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב בְּסָעִיף ג׳ בַּהַגָּ״הּ, צָרִיךְ לַחְשֹׁב אִם יִשָּׁאֲרוּ עוֹד חֲמִשָּׁה לֵילוֹת עַד חֲצִי עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה יוֹם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁעוֹת תשצ״ג חֲלָקִים מִמּוֹלָד: (ז) בְּגָדִים נָאִים. וְעַכְשָׁו (ז) אֵין נוֹהֲגִין לְדַקְדֵּק בָּזֶה: (ח) קֹדֶם תִּשְׁעָה בְּאָב. דִּשְׁרוּיִין בַּאֲבֵלוּת: (ט) קֹדֶם יוֹם הַכִּפּוּרִים. דְּגַם כֵּן מְאֻיָּמִין מִכֹּחַ

ב * אֶלָּא וְכוּ׳. וְדַע דְּמִדִּינָא מֻתָּר לְקַדֵּשׁ אֲפִלּוּ בִּיחִידִי כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ וְכָל שֶׁכֵּן דְּלֹא בָּעֵי עֲשָׂרָה, אֶלָּא דִּלְכַתְּחִלָּה מִצְוָה לַעֲשׂוֹתָהּ בְּרֹב עָם כִּי ׳בְּרָב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ׳. וּלְהָכִי אִם יוֹדֵעַ שֶׁיִּזְדַּמֵּן לוֹ לְבָרֵךְ בַּעֲשָׂרָה לְאַחַר אֵיזֶה יָמִים עַד לֵיל עֲשִׂירִי, צָרִיךְ לְהַמְתִּין, וְיוֹתֵר לֹא וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בַּהַגָּ״הּ לְעִנְיַן מוֹצָאֵי שַׁבָּת. כֵּן כָּתַב בְּסֵפֶר אֵשֶׁל אַבְרָהָם (דוטשאטש, ס״ב בהג״ה), וּלְפִי מַה שֶּׁהוֹכִיחַ הַחַיֵּי אָדָם בִּכְלָל ס״ח (סי״א) דְּבִשְׁלֹשָׁה נַמִּי נִקְרָא בְּרֹב עָם, אֵין צָרִיךְ בִּשְׁבִיל עֲשָׂרָה לְהַמְתִּין עַד לֵיל עֲשִׂירִי וּבִפְרָט בַּחֹדֶף בִּימֵי הָעֲנָנִים:

* בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת. וְדַעַת הַבַּ״ח (ד״ה וכתב ב״י) שֶׁלֹּא לְהַחְמִיץ הַמִּצְוָה עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת, אֶלָּא אַחַר שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשָׁה יָמִים מֵהַמּוֹלָד מְקַדְּשִׁין, וְכֵן כָּתַב בְּמַעֲשֵׂה רַב (אות קנט) [הַמְיֻסָּד עַל הַנְהָגַת הַגְּרָ״א] וְעַיֵּן בְּסוֹף הַסִּימָן (ס״ד):

* קֹדֶם תִּשְׁעָה בְּאָב. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) וְהוּא הַדִּין בְּאָבֵל שֶׁאֵין לוֹ לְקַדֵּשׁ בְּז׳ יְמֵי אֶבְלוֹ, וּמְסַיֵּם דְּאִם לֹא יַשְׁלִים אֲבֵלוּתוֹ עַד י׳ בַּחֹדֶשׁ לֹא יַמְתִּין עַד לֵיל י״א וִיקַדֵּשׁ בִּימֵי אֶבְלוֹ, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּדְבָרָיו קָשִׁים מְאֹד לְהַתִּיר לְקַדֵּשׁ בִּימֵי אֲבֵלוּתוֹ מִשּׁוּם חֲשָׁשָׁא בְּעָלְמָא שֶׁמָּא יִהְיוּ חֲמִשָּׁה לֵילוֹת מְכֻסִּים בְּעָבִים, וַהֲרֵי בְּמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב אֵין מְקַדְּשִׁים וּמַמְתִּינִים עַד לֵיל שֶׁלְּאַחֲרֶיהָ שֶׁהִיא לֵיל י״א וְלֹא חָיְישִׁינַן לַחֲמִשָּׁה לֵילוֹת מְכֻסִּים בְּעָבִים, וּבְיוֹתֵר לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״י) בְּשֵׁם הַדַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ב׳) אִם חָל בְּיוֹם ה׳ מַמְתִּינִין עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת שֶׁהוּא לֵיל י״ב, אַלְמָא דְּמִשּׁוּם מִלְּתָא כָּל דְּהוּא כְּעֵין קִדּוּשׁ בְּמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב דְּאֵין בָּזֶה שׁוּם חֲשָׁשָׁא, שֶׁהֲרֵי כְּבָר נִפְסַק הָאֲבֵלוּת אֶלָּא דְּאֵינוֹ כָּל כָּךְ בְּשִׂמְחָה לֹא חָיְישִׁינַן לְשֶׁמָּא לֹא יָכוֹל לְקַדֵּשׁ אַחַר כָּךְ, וְכָל שֶׁכֵּן בְּאָבֵל שֶׁאָסוּר בְּשִׂמְחָה שֶׁבְּוַדַּאי אֵין צָרִיךְ לָחֹשׁ שֶׁמָּא לֹא יָכוֹל אַחַר כָּךְ לְקַדֵּשׁ. וְאֶפְשָׁר דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם כָּתַב זֶה לְפִי מַה שֶּׁהֵבִיא אַחַר כָּךְ בְּסָעִיף קָטָן ו׳ דְּגַם בְּמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב יֵשׁ לְקַדֵּשׁ, עַיֵּן שָׁם. אֲבָל גַּם זֶה קָשֶׁה, חֲדָא דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם לֹא הִכְרִיעַ שָׁם כֵּן אֶלָּא כָּתַב דְּמִשּׁוּם זֶה אֶפְשָׁר עַל כָּל פָּנִים לְהָקֵל בְּיָחִיד הַמִּתְעַנֶּה (לְהַשְׁלִים) [לְקַדֵּשׁ] עִם הַצִּבּוּר, עַיֵּן שָׁם, וְעוֹד דְּבֶאֱמֶת אֵין זֶה עִנְיָן לְהָתָם, דַּאֲפִלּוּ לְפִי מַסְקָנַת הָאַחֲרוֹנִים שָׁם לְהַחְלִיט שֶׁצָּרִיךְ לְקַדֵּשׁ בְּמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב וְלֹא לְהַמְתִּין עַל יָמִים שֶׁאַחַר כָּךְ, מִכָּל מָקוֹם שַׁפִּיר מוֹדוּ בְּאָבֵל שֶׁצָּרִיךְ לְהַמְתִּין עַד כְּלוֹת יְמֵי אֶבְלוֹ, דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּאֵין שׁוּם חֲשָׁשָׁא שֶׁהֲרֵי כְּבָר נִפְסַק הָאֵבֶל, אֲבָל בִּימֵי הָאֲבֵלוּת וּבִפְרָט בַּאֲבֵלוּת דְּיָחִיד דַּחֲמִירֵי בְּוַדַּאי אֵין לוֹ לְקַדֵּשׁ בִּימֵי אֲבֵלוּתוֹ כָּל שֶׁיֵּשׁ שְׁהוּת עוֹד עַד חֲצִי חֹדֶשׁ. וְכֵן מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן מַהֲרִי״ל בְּהִלְכוֹת תִּשְׁעָה בְּאָב שֶׁכָּתַב, בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת חֲזוֹן לֹא הָיָה מַהֲרִי״ל מְקַדֵּשׁ הַלְּבָנָה וְאַחַר עַד מוֹצָאֵי שַׁבַּת נַחֲמוּ׳, וְיָהִיב טַעֲמָא מֵאַחַר דְּנֶחְשָׁב לְדִידָן קַבָּלַת פְּנֵי הַשְּׁכִינָה וְאֵין מְקַבְּלִין אוֹתָהּ אֶלָּא מִתּוֹךְ שִׂמְחָה וְהָאִידְנָא אֲסוּרִין בְּשִׂמְחָה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּפְשׁוּט דַּאֲבֵלוּת דְּיָחִיד לֹא גָרַע עַל כָּל פָּנִים, וְאַדְרַבָּה מִסְתַּבֵּר דַּאֲפִלּוּ לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה דְּכָל זֶה בְּאִם הָיָה תִּשְׁעָה בְּאָב בְּיוֹם חֲמִישִׁי אֲבָל אִם הָיָה בְּיוֹם שְׁלִישִׁי אֵין לוֹ לְהַמְתִּין עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם, כָּל זֶה הָתָם דִּכְבָר נִפְסַק אֲבֵלוּת אֲבָל בְּעִנְיָנֵנוּ גַּם הַדַּרְכֵי מֹשֶׁה מוֹדֵי דַּאֲפִלּוּ לֹא יִשָּׁאֵר בִּכְלוֹת יְמֵי אֲבֵלוּת רַק לַיְלָה אַחַת יֵשׁ לוֹ לְהַמְתִּין עַד כְּלוֹת יְמֵי אֲבֵלוּתוֹ, וְלֹא חָיְישִׁינַן לְשֶׁמָּא לֹא יוּכַל לְקַדֵּשׁ בַּלַּיְלָה הָאַחֲרוֹנָה. וְכֵן מְבֹאָר בֶּאֱמֶת בִּתְשׁוּבַת שַׁעַר אֶפְרַיִם סִימָן (פ״ה) [צ״ה] בִּלְשׁוֹן הַשְּׁאֵלָה שָׁם, דְּאִם יֵשׁ שְׁהוּת לֹא קָמִבָּעֵי לֵיהּ דְּצָרִיךְ לְהַמְתִּין, כִּי קָמִבָּעֵי לֵיהּ בְּאֵין שְׁהוּת וְקָמְסַפְּקָא לֵיהּ אֶפְשָׁר דְּדָמֵי לִנְשִׂיאַת כַּפַּיִם דִּמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן קכ״ח סָעִיף מ״ג דְּאֵינוֹ נוֹשֵׂא כַּפָּיו, וּמִכָּל מָקוֹם מַסִּיק דְּיוֹתֵר קָרוֹב לוֹמַר דִּמְחַיֵּב לְקַדֵּשׁ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּבַאֵר הֵיטֵב (סק״ד) וּבְשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה דַּעַת שְׁבוּת יַעֲקֹב (ח״ב סי׳ יא) בָּזֶה כְּעֵין הַכְרָעָה, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי הַדִּין עִם בַּעַל שַׁעַר אֶפְרַיִם:

* וְלֹא קֹדֶם יוֹם הַכִּפּוּרִים. וְדַעַת הַלְּבוּשׁ דְּאַדְרַבָּה יֵשׁ לוֹ לְקַיֵּם הַמִּצְוָה בְּיָמִים כָּאֵלּוּ שֶׁתְּלוּיִין וְעוֹמְדִין וּפֶן זְכוּת אֶחָד יַכְרִיעַ הַכַּף, וְכֵן נוֹטָה דַּעַת בֵּית מֵאִיר:

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

ב (ס) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ה): (ו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ז) אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יג) בְּשֵׁם כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה. וְכֵן שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים לֹא הֵבִיאוּ דִּבְרֵי רַמָּ״א בָּזֶה:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

יוֹם הַכִּפּוּרִים (מהרי"ל (הל' י"ז נתמוז ות"ב)). וּבְמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים מְקַדְּשִׁין אוֹתָהּ דְּאָז שׁוֹרִין בְּשִׂמְחָה, (י) אֲבָל (ד) לא בְּמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב (יא) אוֹ שְׁאָר תַּעֲנִית (דעת עצמו). וְאֵין מְקַדְּשִׁין אוֹתָהּ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת (ה) [ה] (יב) שֶׁחָל בּוֹ יוֹם טוֹב (מהרי"ל הלכות יום טוב (פסקוטו)). (ו) (יג) גְּ֫וְתוֹלָה עֵינָיו וּמְיַשֵּׁר רַגְלָיו * וּמְבָרֵךְ (מֵעֲמָד) (טור). וְאוֹמֵר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים סִימָן טוֹב תִּהְיֶה לְכָל יִשְׂרָאֵל, [*] בָּרוּךְ יוֹצְרֵךְ וְכוּ'. הַגָּהּ: (יד) וְרוֹקֵד ג שָׁם (בכמ"ס סופרים).

## בְּאֵר הֵיטֵב

(ד) **לא.** וְהָאֲרי"ז ז"ל כָּתַב (עי' פרע"ח שער חג השבועות) לְקַדְּשָׁהּ בְּמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב. וְכֵן כָּתַב הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה שָׁכֵן נוֹהֲגִין בִּירוּשָׁלַיִם וּבְקוֹסְטַנְטִינָא, וְכָתַב בִּשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן י"א שֶׁכֵּן הוּא מִנְהָגָם אֲבָל טוֹעֲמִים מִידֵי קֹדֶם, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"י) וְלָכֵן נִרְאֶה לִי דְּיָחִיד הַמִּתְעַנֶּה, יְקַדֵּשׁ עִם הַצִּבּוּר מְשׁוּם בְּרֹב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ, דְּאֲפִלּוּ תַּלְמוּד תּוֹרָה מְבַטְּלִים מְשׁוּם זֶה. וַאֲפִלּוּ צִבּוּר הַמִּתְעַנִּים אִם יִרְאוּ שֶׁיִּתְעַבֵּר הַזְּמַן יְקַדְּשׁוּ בְּלֵיל הַתַּעֲנִית, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכֵן כָּתַב הַטַּ"ז (סק"ב) דְּאִם לֹא קִדְּשׁוּ בַּלַּיְלָה עַד תַּעֲנִית אֶסְתֵּר יֵשׁ לְבָרֵךְ אָז, וְלֹא מַשְׁגִּיחִין בְּתַעֲנִית כֵּיוָן שֶׁהַשָּׁעָה עוֹבֶרֶת. אֲבָל בְּשִׁבְעַת יְמֵי אֲבֵלוּת לֹא יְקַדֵּשׁ, אֲבָל אִם לֹא הִשְׁלִים אֲבֵלוּתוֹ עַד י' בְּחֹדֶשׁ לֹא יְמַתִּין עַד לֵיל י"א וְיקַדֵּשׁ בִּימֵי אֲבֵלוּתוֹ, מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ד). וְהַשְּׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן י"א כָּתַב שֶׁאֲבַל אֵין לוֹ לְקַדֵּשׁ אֶת הַלְּבָנָה עַד אַחַר ג' לְבָכְיֵי, עַיֵּן שָׁם. וּבְתִשְׁבֹּתַ שַׁעַר אֶפְרַיִם בְּחֵלֶק יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן צ"ה כָּתַב דְּדַוְקָא אִם עוֹבֵר הַזְּמַן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְקַדֵּשׁ הַלְּבָנָה יָכוֹל לְקַדֵּשׁ בִּימֵי אֲבֵלוּתוֹ, אֲבָל כְּשֶׁיֵּשׁ עוֹד זְמַן לְקַדֵּשׁ אֵינוֹ יָכוֹל לְקַדֵּשׁ בִּימֵי אֲבֵלוּתוֹ, עַיֵּן שָׁם: (ה) **שֶׁחָל בּוֹ יוֹם טוֹב.** וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יְקַדְּשׁוּ בְּלֵיל שַׁבָּת, וְהַשַּׁעַם דְּיֵשׁ תְּחוּמִין לְמַעְלָה וְאֵין לְהַקְפִּיל פְּנֵי הַשְּׁכִינָה בְּיוֹם טוֹב אוֹ בְּשַׁבָּת חוֹל לַתְּחוּם. וּמִנַּחַם עֲזוּרִי ע"ח כָּתַב הָרַבָּה טְעָמִים עַל זֶה, וּבְמַהֲרִי"ל (הל' שבועות) כָּתַב שְׁמַהֲרַ"ש הִתִּיר וְכֵן כָּתַב הַגְּהוֹת מִנְהָגִים (בכורות פ"ב אות ס). וּבְי"ח (ד"ה גם) כָּתַב שֶׁפַּעַם אַחַת לא נִרְאֵית הַלְּבָנָה עַד לֵיל רֹאשׁוֹן שֶׁל סֻכּוֹת וְעָשׂוּ מַעֲשֶׂה בְּקַרְאקָא וְקִדְּשׁוּהוּ מֵאַחַר דְּאִי אֶפְשָׁר לְקַדְּשָׁהּ אַחַר כָּךְ, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. [וּבְתִשְׁבוֹת בְּעַל כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי' יג) מִסְּיק, וְאִם יוֹם ט"ז נָפַל בְּשַׁבָּת לא יְקַדְּשֶׁנּוּ, וּלְאַחַר שַׁבָּת שָׁם וּמַלְכוּת. וּבְחוֹל מַתִּיר לְקַדְּשָׁהּ בְּלֵיל ט"ז]. אֲבָל בְּעִנְיַן אַחַר אֵין לְהָקֵל, מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה טְעָמִים עַל פִּי הַסּוֹד, וְעַיֵּן רַדְּב"ז חֵלֶק א' (ר') סִימָן קל"ג, וְעַיֵּן חֶק יַעֲקֹב בְּסִימָן תצ"ד סָעִיף קָטָן ב' מַה שֶּׁתַּתְבּוּשָׁם: (ו) **וְתוֹלָה.** וּבְשֻׁלְ"ה (שער האותיות קדושה אות כח) וְהַגְּ"ת יֵשׁ נוֹחָלִין, שֶׁלֹּא יִסְתַּכֵּל בָּהּ רַק פַּעַם הָרִאשׁוֹן שֶׁיִּרְאֶה עַמִּידָתָהּ וְאַחַר כָּךְ אָסוּר לְהִסְתַּכֵּל בָּהּ:

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַדִּין וְאֵין שְׁרוּיִין בְּשִׂמְחָה, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ולא): (י) **אֲבָל לֹא בְּמוֹצָאֵי וְכוּ'.** דְּאֵין שְׁרוּיִין בְּשִׂמְחָה, וִיבָרְכוּ בַּיָּמִים שֶׁאַחֲרֶיהָ. וּמְבֹאָר בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה (אות ב) דְּאִם תִּשְׁעָה בְּאָב חָל בְּיוֹם חֲמִישִׁי, יֵשׁ לוֹ לְהַמְתִּין עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת שֶׁהוּא שְׁנַיִם עָשָׂר לַחֹדֶשׁ: (יא) **אוֹ שְׁאָר תַּעֲנִית.** כְּגוֹן אִם לֹא קִדֵּשׁ בְּחֹדֶשׁ טֵבֵת עַד הַתַּעֲנִית אֵין לוֹ לְקַדֵּשׁ אַחַר הַתַּעֲנִית, אֶלָּא יַמְתִּין עַד הַלַּיְלָה שֶׁלְּאַחֲרֶיהָ שֶׁהוּא שְׁנַיִם עָשָׂר לַחֹדֶשׁ. וּמִכָּל מָקוֹם אִם אֵרַע זֶה בְּחֹדֶשׁ אֲדָר שֶׁלֹּא קִדְּשׁוּ עַד תַּעֲנִית אֶסְתֵּר, כָּתַב הַטַּ"ז (סק"ב) דְּיֵשׁ לְקַדֵּשׁ אַחַר הַתַּעֲנִית כֵּיוָן שֶׁהַשָּׁעָה עוֹבֶרֶת. וְהִנֵּה כָּל זֶה לְדַעַת רַמ"א, אֲבָל דַּעַת אַחֲרוֹנִים בְּכָל זֶה (ח) דְּמְקַדְּשִׁין אֲפִלּוּ בְּמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב וְכָל שֶׁכֵּן בְּשְׁאָר תַּעֲנִית, אֶלָּא דְּכָתְבוּ (ט) דְּצָרִיךְ לְטַעַם קֹדֶם, וּבְמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים מִתּוֹךְ שֶׁשְּׂמֵחִין שַׁיְּצָאוּ בְּדִימּוֹס מְקַדְּשִׁין אַף קֹדֶם שֶׁיִּטְעֲמוּ. (י) וּמִיהוּ בְּמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב צָרִיךְ לְזָהֵר שֶׁלֹּא לְקַדֵּשׁ בְּלֵילוֹ. וּלְעִנְיַן אֲבֵל אֵימָתַי מְקַדֵּשׁ, דַּעַת הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ד) דְּאִם יַשְׁלִים אֲבֵלוּתוֹ קֹדֶם עֲשִׂירִי בְּחֹדֶשׁ יַמְתִּין וִיקַדֵּשׁ בְּלֵיל עֲשִׂירִי, אֲבָל אִם כָּלָה אֲבֵלוּתוֹ בַּעֲשִׂירִי בַּחֹדֶשׁ לֹא יַמְתִּין עַד לֵיל אַחַד עָשָׂר, וּמוּטָב שֶׁיְּקַדֵּשׁ הַלְּבָנָה בְּתוֹךְ יְמֵי אֲבֵלוּתוֹ. וְדַעַת בַּעַל שַׁעַר אֶפְרַיִם (סי' צה) דְּאִם יֵשׁ שְׁהוּת לְקַדֵּשׁ אַחַר כְּלוֹת יְמֵי אֲבֵלוּתוֹ יַמְתִּין, אַךְ אִם כְּשֶׁיַּמְתִּין יַעֲבֹר הַזְּמַן יָכוֹל לְקַדֵּשׁ בְּתוֹךְ יְמֵי אֲבֵלוּתוֹ, (יא) וְיָכוֹל לָצֵאת לְחוּץ לְקַדֵּשׁ. וְעַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד"ה קודם): (יב) **שֶׁחָל בּוֹ יוֹם טוֹב.** וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין מְקַדְּשִׁין אוֹתָהּ בְּלֵיל שַׁבָּת. וְהָרַבֵּה טְעָמִים נֶאֱמְרוּ בָּזֶה (יג) עַל פִּי הַקַּבָּלָה, וּמִכָּל מָקוֹם אִם לֹא קִדְּשׁוּ עַד שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב וְיַעֲבֹר הַזְּמַן, בְּוַדַּאי מֻתָּר לְקַדֵּשׁ גַּם בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב וַאֲפִלּוּ בְּיחִידִי, וְכֵן הוּא (יג) מִסֶּנְקָנֶת הַפּוֹסְקִים: (יג) **וְתוֹלֶה וְכוּ' וְאוֹמֵר וְכוּ'.** כָּתַב בְּשִׁיּוּרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה דְּמִשְׁמַע לְכאוֹרָה דְּעַד גְּמַר כָּל הַסֵּדֶר תּוֹלֶה עֵינָיו בָּהּ, וְכֵן נָהוּג עָלְמָא. אֲבָל שָׁמַע מִשֵּׁם סֵפֶר חֲרֵדִים שֶׁהֶחְמִיר בָּזֶה מְאֹד מִלְּהִסְתַּכֵּל בַּלְּבָנָה, וְלֹא הִתִּיר לְהִסְתַּכֵּל בָּהּ אֶלָּא עַד שִׁיְּסִים הַבְּרָכָה. וְהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח) בְּשֵׁם שֻׁלְ"ה (שער האותיות קדושה אות כח) הֶחְמִיר (יד) עוֹד יוֹתֵר דַּאֲפִלּוּ בְּשָׁעַת הַבְּרָכָה אֵין לוֹ לְהִסְתַּכֵּל בָּהּ, אֶלָּא רוֹאֶה אוֹתָהּ פַּעַם אַחַת כְּשֶׁיְּרָצֶה לְבָרֵךְ וְאַחַר כָּךְ לֹא יִסְתַּכֵּל בָּהּ: (יד) **וְרוֹקֵד וְכוּ'.** וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים (טו) דְּיִזָּהֵר מְאֹד שֶׁלֹּא יִכְרַע בִּרְכָיו לְרִקּוּד דִּלְא יֵהֵא נִרְאֶה כְּכוֹרֵעַ לַלְּבָנָה, אֶלָּא

## שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הַלְּבָנָה בְּרָקִיעַ דֶּרֶךְ הַזְּכוּכִית, לֵיכָּא לְמֵימַר כְּלָל, וְנִרְאֶה פְּשׁוּט דְּמִי שֶׁרוֹאֶה עַל יְדֵי בְּתֵּי עֵינַיִם שֶׁהוּא יָכוֹל לְבָרֵךְ אֲפִלּוּ אִם קָמוּ עֵינָיו מִלְּרֹאוֹת בִּלְא בְּתֵּי עֵינַיִם, שֶׁהֲרֵי לְמַהֲרַ"ל אֲפִלּוּ סוּמָא יְבָרֵךְ, וְאַף שֶׁבְּדִבְרֵי שְׁמוּאֵל כָּתַב שֶׁיֵּשׁ לְפַקֵּפֵק בִּדְאִיתְיְהוּ, מִכָּל מָקוֹם אֵין חוֹלְקִין עָלָיו. וְאִם רוֹצֶה לְקַדֵּשׁ דֶּרֶךְ חַלּוֹן וְיוּכַל לִפְתֹּחַ הַחַלּוֹן, יֵשׁ לַעֲשׂוֹת כֵּן לְכַתְּחִלָּה כִּדְמַשְׁמַע מַעֲבָדָא דְּרַשַּׁ"ל: [ד] **לא.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הַשְּׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב' (סי' יג) לְעִנְיַן אֲבֵל, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב דַּאֲפִלּוּ תִּשְׁעָה בְּאָב, וְכֵן מִשְׁמַע דְּלִבְכִי יְהִיה לֵיל י"ב לַחֹדֶשׁ, יַמְתִּין, וְלָמַד כֵּן מֵהַדְּרֵכִי מֹשֶׁה (אות ב) לְעִנְיַן תִּשְׁעָה בְּאָב. עַיֵּן שָׁם: [ה] **שֶׁחָל.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשִׁבּוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ג' סִימָן ל"א אִם לֹא נִרְאֵית עַד לֵיל שַׁבָּת וְיֵשׁ עֵדִים שֶׁהוּחַל לְקַדֵּשׁ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, הָאֵרִיךְ הַגָּאוֹן מוֹרֵנוּ הָרַב דָּוִד אוֹפֶּנְהֵיים זַ"ל לְהַתִּיר לְקַדֵּשׁ בְּלֵיל שַׁבָּת, וְהַגָּאוֹן בַּעַל שְׁבוּת יַעֲקֹב נִרְאֶה שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ כֵּן, כֵּיוָן דְּאֵינָא שְׁהוּת לְקַדֵּשׁ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת שֶׁהוּא עֵדִית תּוֹךְ חֲצִי כ"ט י"ב תשכ"ג. וְעַיֵּן בְּשוּ"ת פ"ח סִימָן פ'. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּאֵר הֵיטֵב וְאִם יוֹם ט"ז רִבּוּי. עַיֵּן בְּתְשׁוּבַת דְּבַר שְׁמוּאֵל סִימָן רט"ז שְׁדָּעְתּוֹ שֶׁעַד ט"ז וְלֹא עַד בְּכָלָל. וְעַיֵּן בְּשִׁבּוּת יַעֲקֹב דְּלִעֵיל שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן דְּאִין לִסְמֹךְ לְמַעֲשֶׂה לְקַדֵּשׁ בְּיוֹם ט"ז, רַק אִם לֹא הָיָה יָכוֹל לְקַדֵּשׁ מִקֹּדֶם יֵשׁ לְקַדְּשָׁהּ בְּלֵיל ט"ז בְּלֹא שֵׁם וּמַלְכוּת, עַיֵּן שָׁם: [בשו"ע] **בָּרוּךְ יוֹצְרֵךְ.** וְכָתַב בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ג) שֶׁשָּׁמַע מִפֶּה קָדוֹשׁ בַּעַל אוֹר הַחַיִּים זַ"ל שֶׁהָיָה אוֹמֵר כֵּן בְּסִימָן "עקי"ב" וּמַהֲרַ"ק שִׁפְיְרָא פֵּרַשׁ נָפַשׁ זֶה עַל פִּי הַסּוֹד. וּבְאַגְּרוֹת אַחַת לא נִרְאֵית הַלְּבָנָה עַד לֵיל רִאשׁוֹן שֶׁל סֻכּוֹת וְעָשׂוּ מַעֲשֶׂה בְּקַרְאקָא וְקִדְּשׁוּהוּ מֵאַחַר דְּאִי אֶפְשָׁר לְקַדְּשָׁהּ אַחַר כָּךְ, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. [וּבְתְשׁוּבוֹת בַּעַל כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי' יג) מִסְּיק, וְאִם יוֹם ט"ז נָפַל בְּשַׁבָּת לא יְקַדְּשֶׁנּוּ, וּלְאַחַר שַׁבָּת שָׁם וּמַלְכוּת. וּבְחוֹל מַתִּיר לְקַדְּשָׁהּ בְּלֵיל ט"ז]. אֲבָל בְּעִנְיַן אַחַר אֵין לְהָקֵל, מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה טְעָמִים עַל פִּי הַסּוֹד, וְעַיֵּן רַדְּב"ז חֵלֶק א' (ר') סִימָן קל"ג, וְעַיֵּן חֶק יַעֲקֹב בְּסִימָן תצ"ד סָעִיף קָטָן ב' מַה שֶּׁתַּתְבּוּשָׁם: (ו) **וְתוֹלָה.** וּבְשֻׁלְ"ה (שער האותיות קדושה אות כח) וְהַגְּ"ת יֵשׁ נוֹחָלִין, שֶׁלֹּא יִסְתַּכֵּל בָּהּ רַק פַּעַם הָרִאשׁוֹן שֶׁיִּרְאֶה עַמִּידָתָהּ וְאַחַר כָּךְ אָסוּר לְהִסְתַּכֵּל בָּהּ:

## בֵּאוּר הֲלָכָה

* **וּמְבָרֵךְ מֵעֲמָד.** בַּשַּׁ"ס אִיתָא (סנהדרין מב.) תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, אִלְמָלֵא לֹא זָכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶלָּא לְהַקְבִּיל פְּנֵי אֲבִיהֶן שֶׁבַּשָּׁמַיִם פַּעַם אַחַת בְּחֹדֶשׁ דַּיָּם, אָמַר אַבַּיֵּי וְכוּ'. וְהִכַּוָּנָה בְּמַה שֶּׁאָמַר לְהַקְבִּיל, הֵינוּ שֶׁעַל יְדֵי הַלְּבָנָה וּשְׁאָרֵי צְבָא הַשָּׁמַיִם שֶׁשּׁוֹמְרִים תָּמִיד אֶת תַּפְקִידָם אָנוּ רוֹאִין גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְאָנוּ מְבָרְכִין פּוֹעֵל אֱמֶת, עַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא אֱלֹהִים אֱמֶת. שֶׁפְּעָלָתוֹ אֱמֶת, הֵינוּ שֶׁהַפְּעֻלָּה עַצְמָהּ הִיא גַּם כֵּן אֱמֶת, שֶׁהִיא קַיֶּמֶת לְעוֹלָם, כְּעִנְיַן שֶׁנֶּאֱמַר "מַעֲשֵׂיהֶם לָעַד לְעוֹלָם". וּכְלַל הַבְּרָכָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַדּוֹ, וּלְזוּלָתוֹ חַס וְשָׁלוֹם אֵין לְבָרֵךְ וּלְהִתְפַּלֵּל, רַק עַל יְדֵי הַלְּבָנָה נִרְאֶה גְּבוּרָתוֹ, וְזֶהוּ לְהַקְבִּיל פְּנֵי אֲבִיהֶם דַּי [פְּרִי מְגַדִּים]. וְשָׁמַעְתִּי מֵאֶחָד דִּבְרֵי טַעַם בְּמַה שֶּׁנָּהֲגוּ

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב (סק"ד) וּפְרִי חָדָשׁ וְכֵן הֶעָתִיק הַחַיֵּי אָדָם (כלל קיח סט"ו). **מִיהוּ כָּל זֶה בְּהָיָה הַתַּעֲנִית בְּתִשְׁעָה אוֹ בְּעֲשָׂרָה יָמִים לַחֹדֶשׁ, אֲבָל אִם הָיָה הַתַּעֲנִית צִבּוּר בִּימֵים רִאשׁוֹנִים לַחֹדֶשׁ, צָרִיךְ לְהַמְתִּין. מִיהוּ אִם יָחִיד מִתְעַנֶּה אֲפִלּוּ בִּימֵים רִאשׁוֹנִים לַחֹדֶשׁ וְרוֹאֶה צִבּוּר שֶׁמְּקַדְּשִׁין, יֵשׁ לוֹ (לְהַמְתִּין) [לְקַדֵּשׁ] עִמָּהֶם מְשׁוּם בְּרֹב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ [אם לא שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁלְּמָחָר גַּם כֵּן יוּכַל לְקַדֵּשׁ בְּצִבּוּר].** כָּל זֶה מִתְּבָאֵר מִדִּבְרֵי מַגֵּן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ו' בְּסוֹף דְּבָרָיו וּבִשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ע) **וּבְאֵלִיָּה רַבָּה** (ס"ק טז) **מַשְׁמַע שֶׁאִם יֵשׁ לוֹ לְקַדֵּשׁ בְּצִבּוּר יָכוֹל לְקַדֵּשׁ עִמָּהֶם אַף שֶׁלֹּא טָעַם, מְשׁוּם בְּרֹב עָם וְגוֹ':** (י) פְּרִי חָדָשׁ: **(יא)** שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם שָׁם (סי' צה). **וּבְאֵלִיָּה רַבָּה** (ס"ק טז) **כָּתַב דְּכְשֶׁמְּקַדֵּשׁ בִּימֵי אֲבֵלוּתוֹ אִם יָכוֹל:** (יב) עַיֵּן בִּתְשׁוּבַת רַבִּי

(ס) מְנַחַם עֲזַרְיָה (סי' עח) וּבְרֶכְתֵּי חֵלֶק ד' סִימָן קל"ג. **וְעַל פִּי פְּשׁוּטוֹ יֵשׁ לוֹמַר מְשׁוּם דְּעוֹשִׂין אֶת הַמִּצְוָה בְּשִׁמְחָה וְרָגִיל לְבוֹא לִידֵי רְקוּדִין וְכִמּוֹ דְּמַשְׁמַע אַחַר כָּךְ בְּהַגָּ"ה, וְזֶה אָסוּר בְּשַׁבָּת. וְאַף דְּרִקּוּדִין שֶׁל מִצְוָה הִתִּירוּ וְכִמּוֹ בְּשִׁמְחַת תּוֹרָה, שְׁאנֵי הָתָם דְּאִי אֶפְשָׁר לִדְחוֹת לְאַחַר הַשַּׁבָּת. הַיּוֹם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה מִקֹּדֶם הַשַּׁבָּת אוֹ לִדְחוֹת לְאַחַר הַשַּׁבָּת:** (יג) בַּ"ח (ד"ה גם) וְטַ"ז (סק"ב) וּמַגֵּן אַבְרָהָם (סק"י) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. **וְגַם אִם יֵשׁ עוֹד שְׁהוּת לְקַדֵּשׁ לֵילָה אַחַת, גַּם כֵּן אֵיכָא מַאן דְּאָמַר דְּיֵשׁ לְקַדֵּשׁ בְּלֵיל שַׁבָּת, וְיֵשׁ שֶׁמַּחְמִיר עַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה** (סק"ה): **(יד)** עַיֵּן בְּאֲלִיָּה רַבָּה (סק"א) **שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי הַדֵּעוֹת, וְכָתַב דְּמִדְּשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מַשְׁמַע קְצָת דְּדַעָה קַמַּיְתָא:**

**(טו)** מַגֵּן אַבְרָהָם (סק"ט) וְאֲלִיָּה רַבָּה (שם) בְּשֵׁם הַשֻּׁלְ"ה (שער האותיות קדושה אות כח):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ד שם בְּסַנְהֶדְרִין (מב.) וְכִתְרְתֵּי.
ה הֵרִ״י גִּיקַטִלְיָא בַּעַל שַׁעֲרֵי אוֹרָה בְּתִשְׁוּבָה.

(ו) שָׁלֹשׁ פְּעָמִים כְּנֶגְדָּהּ וְאוֹמֵר כְּשֵׁם שֶׁאֲנִי רוֹקֵד כוּ׳, וְאוֹמֵר (מ) ׳תִּפֹּל עֲלֵיהֶם׳ וְגוֹ׳, (טו) וּלְמַפְרֵעַ ׳כָּאֲבָן יִדְמוּ׳ כוּ׳ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים. (טז) וְיֹאמַר לַחֲבֵרוֹ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים שָׁלוֹם עָלֶיךָ (הג״ה החדשות), וּמַשִּׁיב הָוֵי כְּשׁוֹאֵל (טור). * וְנוֹהֲגִין לוֹמַר דָּוִד מָלְךָ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיָּם, שֶׁמַּלְכוּתוֹ נִמְשָׁל לַלְּבָנָה וְעָתִיד לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תַּחֲזוֹר לְהִתְדַּבֵּק בְּבַעְלָהּ שֶׁהוּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דְּגַמַת הַלְּבָנָה הַמִּתְחַדֶּשֶׁת עִם הַחַמָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (מהלים פד יב) ׳שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן ה׳׳. וּלְכָךְ עוֹשִׂין שְׂמָחוֹת וְרִקּוּדִין בְּקִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ דְּגַמַת שִׂמְחַת נִשּׂוּאִין: (בחיי פרשת וישב (בראשית לז ג) ודעת עצמו): **ג** ד עַד אֵימָתַי מְבָרְכִין עָלֶיהָ, עַד ט״ז (יז) מִיּוֹם (ט) [ט] הַמּוֹלָד (יח) * וְלֹא ט״ז בְּכֻלָּל. (וְאֵין לְקַדֵּשׁ (יט) אֶלָּא עַד חֲצִי כ״ט י״ב תשצ״ג מִן הַמּוֹלָד), (תשובת מהרי״ל (סי׳ יט)): ד ה אֵין מְבָרְכִין עָלֶיהָ (כ) עַד שֶׁתֵּצֵא רוּבָהּ (י) [יָ] שִׁבְעָה יָמִים עָלֶיהָ. הַגָּהָה: (יא) [יא] וְאֵין מְקַדְּשִׁין הַלְּבָנָה (כא) תַּחַת הַגַּג (הגהות אלפסי החדשות):

## שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הָרַמ״ז סִימָן ״ חוֹלֵק עַל זֶה וְכָתַב שֶׁרְאוּי לוֹמַר עַל פִּי הַסּוֹד, עוֹשֵׂךְ יוֹצְרֵךְ בּוֹרְאֵךְ קוֹנֵךְ, שֶׁהִיא כְּסִדְרָה אבי״ע מִמַּשֶּׁהָ לְמַעְלָה, וְכֵן מָצָא לְהָרַמ״ע ז״ל, וְכֵן הוּא נוֹהֵג בְּיָנוּ לִבְיַן עַצְמוֹ אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ מוֹדִיעַ לַאֲחֵרִים, עַיֵּן שָׁם: **[ט] הַמּוֹלָד.** עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת מֶמֶן וַיְצוּקָא (מהדורק אור״ח) סִימָן מ״א אִם לֹא יְכוֹלִ לְקַדֵּשׁ שֶׁהָיָה מֶמֶן וַיְצוּקָא, וּבְעוֹד שֶׁהָיָה קוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע נִרְאֵית הַלְּבָנָה וְאִם יַמְתִּין עַד שֶׁיִּקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע וְיִתְפַּלֵּל שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה יִכְלֶה הַזְּמַן שֶׁל קִדּוּשׁ הַלְּבָנָה, וְדַאי כֵּיוָן שֶׁהוּא שָׁעַת הַדְּחַק יַפְסִיק קְרִיאַת שְׁמַע וְיִכְרֹךְ בִּרְכַּת הַלְּבָנָה, וְאִם אֶפְשָׁר לִגְמֹר הַפָּרָק וְלִפְסֹק בֵּין הַפְּרָקִים לֹא יַפְסִיק בְּאֶמְצַע הַפָּרָק. וּלְעִנְיַן אִם יֵשׁ לְפָנָיו קְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכוֹתֶיהָ וְקִדּוּשׁ הַלְּבָנָה, אִם יֵשׁ אֵיזֶה לֵילוֹת עֲדַיִן, דְּכֻלֵּי הַאי אֵין לָחֹשׁ שֶׁתִּתְכַּסֶּה, קְרִיאַת שְׁמַע עֲדִיף דְּתָדִיר וּמִדְּאוֹרַיְיתָא. וְאִם הַזְּמַן קָצָר שֶׁיֵּשׁ לָחֹשׁ לָעֲנָנִים וְכֵן אִם הָעֵת גְּשָׁמִים וּלְפִי הַזְּמַן יֵשׁ לָחֹשׁ גַּם בִּשְׁלִשָּׁה לֵילוֹת, יֵשׁ לְהַקְדִּים בִּרְכַּת הַלְּבָנָה. וְכֵן נָהֲגוּ פַּעֲמִים לְקַדֵּשׁ קֹדֶם מַעֲרִיב. עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב בְּאִם אֵרַע זְמַן קְרִיאַת הַגְּאוּלָּה בְּעֵת כְּלוֹת זְמַן קִדּוּשׁ הַלְּבָנָה, עַיֵּן שָׁם כַּמָּה חִלּוּקֵי דִּינִים כְּתָבִים בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם שַׁעַר ו׳ סְעִיף קָטָן (נ״ג) [נז]: **[י] שִׁבְעָה.** עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בְּשִׁבּוּשׁ יַעֲקֹב (ח״ג) סִימָן ל״ט בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת שֶׁחָל בָּהּ בְּחֹדֶשׁ וְקִדְּשׁוּ רֹב הַקָּהָל עַל פִּי הוֹרָאַת הַמּוֹרֶה, וְשׁוּב נִתְקַבְּצוּ קֶצֶת לְקַדֵּשׁ וְנִתְכַּפֵּית וְנִרְאֵית בְּלֵיל ראשון, וְיֵשׁ שֶׁחָשַׁשׁ לוֹמַר דְּהוֹאִיל וְנִרְאָה וְנִדְחָה יְדֻחֶה עַד אַחַר ד׳ מִן הַמּוֹלָד, וְהַשִּׁיב דִּלֹא שַׁיָּךְ בְּכָאן דְּחִיָּה כְּלָל וְשָׁרֵי לְקַדֵּשׁ בְּלֵיל ראשון, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת בֶּ״ח סִימָן (פ״א) [פ] וְעַיֵּן בִּבְרֵכֵי יוֹסֵף (סק״ד) שֶׁפָּתְבוּ בְּתִשׁוּבַת מְנַחֵם עֲזַרְיָה סִימָן ע״ח וְהָאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יד) דִּבְלֵיל ד׳ רְאוּי לְבָרֵךְ גַּם לְפִי הַקַּבָּלָה, אֵינוֹ נִרְאֶה כְּמַבְאָר בְּתִשׁוּבַת מַהֲרַ״י גִּיקַטִלְיָא, ׳עַיֵּן שָׁם: **[יא] וְאֵין.** עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בִּבְרֵכֵי יוֹסֵף (סק״ד) שֶׁנִּשְׁאַל בְּעֵת שֶׁפִּגּוּרִים מַחֲמַת דָּבָר רַחֲמָנָא לִצְלַן אִם רַשַּׁאי לְקַדֵּשׁ

## בְּאֵר הַיֵּטֵב

(ו) **שָׁלֹשׁ פְּעָמִים.** וְיִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִכְרַע דִּמְיַחֲדֵי כְּכוֹרֵעַ לַלְּבָנָה, רַק זוֹקֵף בְּאֶצְבְּעוֹתָיו. שָׁלֹ״ה (שער האותיות קדושה כה): (מ) **תִּפֹּל וְכוּ׳.** וּמַשֶּׁה מֹשֶׁה כָּתַב בְּשֵׁם רַשַׁ״ל וְרוֹקֵחַ (סי׳ רכט), שֵׁשׁ אוֹמְרִים כָּל הַפָּסוּק עַד ׳קְנִיתָ׳, וְאֶחָד וְאֶחָד כְּךָ לְמַפְרֵעַ. וְכָתַב הָאַר״י ז״ל (פרע״ח שער ר״ח חנוכה ופורים פ״ג) שֵׁשׁ יֹאמַר קֹדֶם בִּרְכַּת הַלְּבָנָה ׳הַלְלוּ אֶת ה׳ מִן הַשָּׁמַיִם׳ עַד ׳חֹק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר׳ (תהלים קמח א״ו), וְיִנְעַר שׁוּלֵי בְּגָדָיו. וְגַם קֹבֶל מֹרַבִּי יְהוּדָה חָסִיד יֹאמַר ׳קוֹל דּוֹדִי׳ עַד ׳מִן הֶחָרָכִים׳ (שה״ש ב ח־ט). וּבְשֶׁלָּ״ה (מסכת פסחים פרק נר מצוה) כָּתַב שֵׁשׁ אוֹמְרִים ׳שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא׳ וְגוֹ׳ (תהלים קכא) וְגַם ׳הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ׳ וְגוֹ׳ (שם קנ): (ט) **הַמּוֹלָד.** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) שֶׁהֲעָלָה דְּהָנֵי ט״ז מִשְּׁעַת הַמּוֹלָד חֶשְׁבִינַן לְהוּ מֵעֵת לְעֵת, וְאִם חָל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת שְׁתַּיִם אוֹ שָׁלֹשׁ שָׁעוֹת בַּלַּיְלָה, מֵתֵר לְקַדְּשָׁהּ תְּחִלַּת לֵיל ב׳, וּלְדִבְרֵי רַמַ״א אָסוּר, עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן דָּבָר שְׁמוּאֵל סִימָן רט״ז: (י) **שִׁבְעָה.** וְהַסְּפֵקַת הָאַחֲרוֹנִים אִם חָל מוֹצָאֵי שַׁבָּת אַחַר שָׁלֹשָׁה לְחֹדֶשׁ מֵהַמּוֹלָד, מְקַדְּשִׁין אָז מִפְּנֵי שֶׁהַצִּבּוּר מְקֻבָּצִים אָז וּבְרֹב עָם הַדְּרַת מַלְכָּךְ, וְגַם שֶׁלֹּא לְהַחְמִיץ הַמִּצְוָה. אֲבָל אִם מוֹצָאֵי שַׁבָּת קֹדֶם שְׁלֹשָׁה יָמִים, אֵין מְקַדְּשִׁין דִּיכּוֹלִים לְהַמְתִּין עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת הַבָּא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ב׳ (סק״ג), עַיֵּן שָׁם: (יָ) **וְאֵין.** בֶּ״ח (ד״ה מרימר) כָּתַב הַטַּעַם שֶׁיּוֹצְאִין לָרְחוֹב כְּדֶרֶךְ אָדָם שֶׁיּוֹצֵא לִקְרַאת הַמַּלְכָּה, וְכֵן כָּתַב בְּהַגָּהוֹת מִנְהָגִים. וּמִכָּל מָקוֹם אִם יֵשׁ לוֹ אֵיזֶה מְחוֹשׁ אוֹ שֶׁשְּׁרוּיִים בֵּין הָאֲיָנִם יְהוּדִים, מְקַדֵּשׁ תַּחַת הַגַּג אוֹ בְּבֵיתוֹ דֶּרֶךְ חַלּוֹן וּפֶתַח,

## בְּאוּר הֲלָכָה

בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת [לוֹמַר] אַחַר קִדּוּשׁ לְבָנָה עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ, הֵינוּ שֶׁלֹּא יִטְעוּ חַס וְשָׁלוֹם בְּמַה שֶׁאָנוּ יוֹצְאִין נֶגֶד הַלְּבָנָה וּשְׁמָחִין נֶגְדָּהּ שֶׁיֵּשׁ שׁוּם חֲשַׁשׁ רָעִיוֹן שֶׁאָנוּ נוֹתְנִין כָּבוֹד לַלְּבָנָה, לָכֵךְ אָנוּ אוֹמְרִין עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ וּמְסַיְּמִין ׳כִּי ה׳ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְגוֹ׳ אֵין עוֹד׳, וּמַה שֶּׁאָנוּ יוֹצְאִין הוּא רַק כְּדֵי לִרְאוֹת גְּבוּרוֹת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא מֵאִיר בִּרְצוֹנוֹ לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, וְנַעֲנֵין שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מ כו) ׳שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה׳. **וְאִיתָא בַּשַּׁ״ס** (סנהדרין מב.) **אָמַר אַבַּיֵי הִלְכָךְ צָרִיךְ לְמֵימְרָא מַעֲמָד, מְרֵימַר וּמַר זוּטְרָא הֲוֵי מְכַתְּפֵי לְהוּ וּמְבָרְכִי, וְעַיֵּן פְּרוּשׁוֹ בַּשּׁוּר, וּבְיָד רָמָה לְרִבִּי מֵאִיר הֲלוֹי לְמִסְּכָּת סַנְהֶדְרִין פְּרֵשׁ דְּמִחֲמַת זְקִנּוּתָן וְכִבְדָן אִי אִפְשָׁר הָיָה לָהֶן לַעֲמֹד וְהָיוּ נִסְמָכִין עַל כָּתֵף שֶׁל עַבְדֵיהֶם כְּדֵי לְקַדֵּשׁ בַּעֲמִידָה, עַיֵּן שָׁם. וּמִשְּׁמַע מִזֶּה דְּעַל כָּל פָּנִים סְמִיכָה לְעִנְיָן זֶה בַּעֲמִידָה לְמַאן דְּאִי אִפְשָׁר לוֹ בַּעֲמִידָה.** וְעַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר (ד״ה ומברך) **בְּשֵׁם תּוֹרַת חַיִּים** (סנהדרין מב.) **דְּאִסּוּר לִסְמֹךְ אֵז עַל מַקֵּל, וְהֵינוּ בְּדְאֶפְשָׁר לוֹ בְּלֹא הָכִי:**

**ב** * **וְנוֹהֲגִין וְכוּ׳ דָּוִד מָלְךָ וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּפִרְחֵי חֹדֶשׁ שֶׁכָּתַב, שֵׁשׁ לָזֶה סְמֹךְ מִפֶּרֶק ב׳ דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (כה.) דְּאָמַר לֵיהּ רַבִּי לְרַבִּי חִיָּא זִיל לְעֵין טַב וְקַדְּשִׁיהּ לִירֵחָא וּשְׁלַח לִי סִימָנָא דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, וְעַיֵּן שָׁם בְּפֵרוּשׁ רַשַׁ״י (ד״ה דוד):

**ג** * **וְלֹא ט״ז בְּכֻלָּל.** עַיֵּן בְּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם מִקְצָת מְפָרְשִׁים דְּגַם **ט״ז בְּכֻלָּל** [וְכֵן מְשֻׁמָּע בְּיָד רָמָה בְּסוּגְיָא זוֹ], **וְאַף שֶׁאֵין הֲלָכָה כֵּן אֶלָּא כְּמַחֲבֵר וְרַמ״א וְכִמוֹ שֶׁכָּתַב בְּפְרִי חָדָשׁ, מִכָּל מָקוֹם כָּתְבוּ אֵיזֶה אַחֲרוֹנִים** שְׁנֵי שַׁבּוּעוֹת בְּתִחִלַּת לֵיל שֵׁנִי לְהָרַמ״א, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִמְלְאוּ עֲדַיִן חֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם שְׁלֵמִים: **ד** (כ) **עַד שֶׁיַּעֲבְרוּ שִׁבְעָה.** וְרֹב (יָ) הָאַחֲרוֹנִים פְּלִיגִי עַל זֶה, וּלְדִידְהוּ עַל כָּל פָּנִים לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים (יט) מֵעֵת לְעֵת מֵעֵת הַמּוֹלָד שֶׁנֶּהֱנִין כְּבָר מֵאוֹרָהּ, [א]יֵשׁ לְבָרֵךְ עָלֶיהָ וְאֵין לְהַחְמִיץ הַמִּצְוָה. אֲכָל אִם הַשְּׁלִישִׁי לְחֹדֶשׁ הוּא בְּאֶחָד מִימֵי הַשָּׁבוּעַ, (כ) נְכוֹן לְהַמְתִּין עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת הַבָּאָה וּכְפִי הַמְבֹאָר בְּסָעִיף ב׳ בַּהַגָּ״ה, (כא) וְכַמָּה אַחֲרוֹנִים וְהַגְּרַ״א (ד״ה ודוקא) מְכַלְּלָם מִקִּלִּין אַף בְּאֹפֶן זֶה וְסָבְרִי דְּאֵין כְּדַאי לְהַשְׁהוֹת הַמִּצְוָה בְּכָל גַּוְנֵי, וְעַל כֵּן הַנּוֹהֵג כֵּן בְּדַאי יֵשׁ לוֹ עַל מִי לִסְמֹךְ, וּבִפְרָט (כב) בִּימֵי הַחֹרֶף וְגָשֶׁם בְּדַאי הַזְּרִיז לְקַדֵּשׁ הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח: (כא) **תַּחַת הַגַּג.** אֶלָּא תַּחַת כִּפַּת הַשָּׁמַיִם. וְהַטַּעַם (כג) דְּקִדּוּשׁ הַלְּבָנָה הוּא כְּקִבָּלַת פְּנֵי הַשְּׁכִינָה, וְאֵין זֶה דֶּרֶךְ

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מ) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ג) **(יז) וּבִסְפָר מֹר וּקְצִיעָה דַּעְתּוֹ דְּיִכּוֹל לְקַדֵּשׁ עַד ט״ז מֵעֵת לְעֵת,** וְעַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד״ה ולא ט״ז): **ד (יח)** בֶּ״ח (ד״ה וכתב ב״י) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) וְטַ״ז (סק״ג) וּפְרִי חָדָשׁ וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. וְכֵן מְבֹאָר בְּיָד רָמָה לְסַנְהֶדְרִין (מב. ד״ה ואמר ר״י) **דְּיָמִים א׳** וְאִילֵךְ מְכָרְכִין: **(יט)** פְּרִי מְגַדִּים (משב״ז סק״ג): **(כ)** כֵּן מַשְׁמַע מַשַׁ״ז (שם) וְאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יד) וְעוֹד אַחֲרוֹנִים. וְהַכֹּל הוּא רַק לְעִנְיַן מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּאִם הַצִּבּוּר

**לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א]** והרב בסידורו כתב: על פי הקבלה אין לקדש הלבנה עד אחר ז׳ ימים למולד.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

## תכז כְּשֶׁרֹאשׁ חֹדֶשׁ שְׁנֵי יָמִים הֵיאַךְ כּוֹתְבִין בַּשְּׁטָרוֹת. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

**א** * א כְּשֶׁרֹאשׁ חֹדֶשׁ שְׁנֵי יָמִים, כּוֹתְבִין בַּשְּׁטָרוֹת בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, בְּיוֹם רֹאשׁ חֹדֶשׁ (א) שֶׁהוּא יוֹם שְׁלֹשִׁים לַחֹדֶשׁ שֶׁעָבַר (ב) (וְהַמְּנָיָן לַחֹדֶשׁ מִיּוֹם הַשֵּׁנִי, וְכוֹתְבִין בּוֹ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ) (טור). הַגָּהָה: כְּשֶׁמַּעַבְּרִין הַשָּׁנָה, כּוֹתְבִין בַּאֲדָר רִאשׁוֹן (ג) אֲדָר (ד) סְתָם, וּבַשֵּׁנִי, אֲדָר הַשֵּׁנִי (טור):

א טור וְכֵן כָּתַב בְּאֶבֶן הָעֵזֶר סִימָן קכ"ו בְּשֵׁם רַבֵּנוּ פְּרָץ.

## תכח סֵדֶר קְבִיעַת הַמּוֹעֲדִים וּקְרִיאַת הַפָּרָשִׁיוֹת. וּבוֹ ח' סְעִיפִים:

**א** * א אֵלּוּ הַיָּמִים (א) שֶׁאֵין קוֹבְעִים בָּהֶם הַמּוֹעֲדִים. לֹא אד"ו רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְלֹא גא"ו יוֹם הַכִּפּוּרִים, וְלֹא זכ"ד פּוּרִים, וְלֹא בד"ו פֶּסַח, וְלֹא גה"ז עֲצֶרֶת וְהוֹשַׁעְנָא רַבָּה, לֹא ג' חֲנֻכָּה, לֹא ג' צוֹם אָסְתֵּר, וְלֹא בד"ו צוֹם תַּמּוּז וְאָב. לְעוֹלָם בְּיוֹם שֶׁיִּהְיֶה פּוּרִים יִהְיֶה ל"ג לָעֹמֶר, וְסִימָן פל"ג, (ב) וּבְיוֹם שֶׁיִּהְיֶה (ג) חֲנֻכָּה יִהְיֶה עֲצֶרֶת כְּשֶׁיִּהְיוּ כְּסִדְרָן אוֹ חֲסֵרִים:

א טור.

### בַּאֵר הֵיטֵב

עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁיֵּשׁ מְבוֹאוֹת הַמְטַפְּחוֹת מוּטָב לְקַדֵּשׁ בְּפֵנִית. וְכֵן כָּתַב מֹשֶׁה (סי' תקלו) וָזֶה לְשׁוֹנוֹ, רְאִיתִי רַשׁ"ל כְּשֶׁהָיָה בַּחֲבוּרַת שִׁמְחָה וְלֹא רָצָה לָצֵאת לְחוּץ וּפָתַח הַחַלּוֹן נֶגֶד הַלְּבָנָה וְקִדֵּשׁ, עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן סָעִיף קָטָן א' מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם:

(ג) **חֲנֻכָּה.** צָרִיךְ לוֹמַר וּבְיוֹם שֶׁיִּהְיֶה עֲצֶרֶת יִהְיֶה חֲנֻכָּה, פֵּרוּשׁ בְּיוֹם שֶׁיִּהְיֶה עֲצֶרֶת יִהְיֶה חֲנֻכָּה שֶׁאַחֲרָיו אִם הֵם כְּסִדְרָן אוֹ חֲסֵרִים, אֲבָל כְּשֶׁהֵם מְלֵאִים יָבוֹא בְּיוֹם שֶׁאַחַר עֲצֶרֶת, עַיֵּן בְּאֹרַח חַיִּים סִימָן תכ"ח סָעִיף ב' וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם אוֹת ה'. וְכֵן כָּתַב הַמְחַבֵּר בְּסִימָן תרפ"ח סָעִיף ב' וְעַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה אוֹת ט' וּבְשַׁעַר הַצִּיּוּן אוֹת ל"ב:

### שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הַלְּבָנָה דֶּרֶךְ חִלּוֹן, וְכָתַב לְהַתִּיר אַף שֶׁבֵּין סְרִיגֵי הַחַלּוֹנוֹת הוּא פְּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה, וּבְלְבוּד לֹא אָמְרִינַן לְהַחְמִיר. וְעַיֵּן בְּמֶגֶן אַבְרָהָם סִימָן תק"ב (סק"ט). וְצָרִיךְ עִיּוּן עַל הַחֹכֶם צְבִי סִימָן נ"ט שֶׁלֹּא הִזְכִּיר הַמָּגֵן אַבְרָהָם וְשַׁעַר אֶפְרַיִם סִימָן קי"ט. וְעַיֵּן בָּקָרְבָּן נְתַנְאֵל דַּף ט', אַךְ בְּזֶה בְּלָאו הָכִי לֹא שַׁיָּךְ לְבוּד שֶׁלֹּא נֶאֱמַר אֶלָּא לְעִנְיַן מְחִיצוֹת, אֲבָל כָּאן אִם נִרְאִית יָפָה דֵּי בְּכָךְ, וְאֵין רְאָיָה מֵהַדָּבָר שֶׁמּוּאָל שֶׁהוּכְּבָה לְצֵיל סְעִיף קָטָן א', וְגַם כִּי הַשְׁכּוּת יַעֲקֹב בְּתִשְׁוּבָה (ח"א סי' קכו) דָּחָה רְאָיוֹתָיו, עַיֵּן שָׁם:

### מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כָּבוֹד שֶׁיִּהְיֶה עוֹמֵד תַּחַת הַגַּג, לְפִיכָךְ יוֹצְאִין מִתַּחַת הַגַּג לָרְחוֹב כְּדַרְכָּךְ שֶׁיּוֹצְאִין לִקְרַאת מְלָכִים. וּמִכָּל מָקוֹם כָּל זֶה הוּא רַק לְכַתְּחִלָּה, (כד) אֲבָל מִי שֶׁחוֹשֵׁשׁ בְּאֵיזֶה מֵחוֹשׁ שֶׁלֹּא יוּכַל לָצֵאת לַחוּץ, אִי נַמִי שֶׁהַמָּקוֹם אֵינוֹ נָקִי אוֹ שֶׁשָּׁרוּי בֵּין הָעַכּוּ"ם, יְקַדֵּשׁ בְּבֵיתוֹ (כה) דֶּרֶךְ חַלּוֹן אוֹ פֶּתַח הַפָּתוּחַ נֶגֶד הַלְּבָנָה:

**א** (א) **שֶׁהוּא יוֹם שְׁלֹשִׁים וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁכְּךָ כּוֹתְבִין. וְדַעַת הַבַּ"ח (ד"ה וכותבין) שֶׁכּוֹתְבִין לְהָקֵל, בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים לְחֹדֶשׁ פְּלוֹנִי שֶׁהוּא יוֹם רֹאשׁ חֹדֶשׁ פְּלוֹנִי, וְכֵן מַשְׁמַע מִפְּרֵי מְגַדִּים (מש"ז סק"א):

**(ב) וְהַמְּנָיָן לַחֹדֶשׁ מִיּוֹם הַשֵּׁנִי.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁמְּמָנִין מַתְחִילִין לִמְנוֹת יְמֵי הַחֹדֶשׁ הַבָּא, כִּי הוּא עִקַּר הַקְּבִיעוּת וְהַיּוֹם שְׁלִשִׁים הוּא רַק הַשְׁלָמָה לַחֹדֶשׁ שֶׁעָבַר: (ג) **אֲדָר סְתָם.** וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁמְּעַבְּרִין הַחֹדֶשׁ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. וּמַסְקְנַת הָאַחֲרוֹנִים (ד) דְּהַנָּכוֹן לְפָרֵשׁ בְּשְׁנֵיהֶם, בַּאֲדָר רִאשׁוֹן יִכְתֹּב אֲדָר רִאשׁוֹן, וּבַשֵּׁנִי אֲדָר הַשֵּׁנִי:

**א** (א) **שֶׁאֵין קוֹבְעִין בָּהֶם וְכוּ'.** עַיֵּן הַשַּׁעַם בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה אלו):

**(ב) וּבְיוֹם שֶׁיִּהְיֶה חֲנֻכָּה וְכוּ'.** הִנֵּה בָּאֱמֶת זֶה אֵינוֹ, דְּהָא חֲנֻכָּה אֶפְשָׁר לִהְיוֹת בְּיוֹם ה"ז וַעֲצֶרֶת אִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת וְכַנַּ"ל, אֲכָן בָּאֱמֶת שִׁטָּעוּת סוֹפֵר הוּא וְצָרִיךְ לוֹמַר וּבְיוֹם (ד) שֶׁיִּהְיֶה עֲצֶרֶת יִהְיֶה חֲנֻכָּה דְּהַיְנוּ שֶׁאַחֲרָיו. (ה) אָכֵן דְּוָקָא כְּשֶׁהַשָּׁנָה הוּא כְּסִדְרָהּ דְּהַיְנוּ חֶשְׁוָן וְכִסְלָו אֶחָד מָלֵא וְאֶחָד חָסֵר, אוֹ שְׁנֵיהֶם חֲסֵרִים, אֲבָל

תתמ"ז כְּתוּבוֹת בְּלוּחַ הַטּוּר כַּהֲגָן, כְּפִי מַה שֶׁנִּרְאֶה מִפְּרֵי חָדָשׁ שֶׁלֹּא הִגִּיהַ עָלָיו, [אִם לֹא שֶׁיִּמְצָא עוֹד אֵיזֶה קְלָקוּל בְּדָפוּס, וּכְמוֹ שֶׁרָאִיתִי בְּפְרֵי חָדָשׁ כָּתוּב שָׁם עַל שְׁנַת תתקנ"ג סִימָן בח"ג, וְהוּא טָעוּת הַדְּפוּס וְצָרִיךְ לוֹמַר זח"ג, וְכֵן כָּתוּב שָׁם בְּשְׁנַת תשמ"ג וְהוּא טָעוּת הַדְּפוּס לְעַמְבְּעַרְג בש"ז, וְהוּא טָעוּת הַדְּפוּס וְצָרִיךְ לוֹמַר ז"ש כְּמוֹ בְּטוּר וְהוּא וש"ג, אַחַר כָּךְ מָצָאתִי כֵּן בְּדָפוּס יָשָׁן], וְאֵין לָנוּ לִדְאֹג כָּל כָּךְ יוֹתֵר כִּי בְּוַדַּאי בְּעֵת הֱיוֹת וְגַם הַרְבֵּה קֹדֶם יִהְיֶה הַגְּאֻלָּה וְנִקְדֵּשׁ עַל פִּי הָרְאִיָּה:

**א** * אֵלּוּ הַיָּמִים שֶׁאֵין קוֹבְעִין וְכוּ'. כְּלַל הָעִנְיָן, לְעוֹלָם צָרִיךְ לִרְאוֹת שֶׁלֹּא יִהְיֶה יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּיוֹם א' וְלֹא בְּיוֹם ו', כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְא שְׁנֵי יָמִים קְדוֹשִׁים שֶׁאֲסוּרִין בְּכָל מְלָאכָה מִן הַתּוֹרָה סְמוּכִים זֶה לָזֶה [וְיֵשׁ לָזֶה טַעַם בַּגְּמָרָא רֹאשׁ הַשָּׁנָה דַּף כ' עַיֵּן שָׁם], וְגַם שֶׁלֹּא יִהְיֶה הוֹשַׁעְנָא רַבָּה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּדָּחֶה

*) וְרַק עַל שְׁנַת תשמ"ט כָּתוּב בְּטוּר ג"ח, וְצָרִיךְ לוֹמַר ב"ח.

### שַׁעַר הַצִּיּוּן

**(כד)** ב"ח (ד"ה מרימר) וְטַ"ז (סק"ד) וּמֶגֶן אַבְרָהָם (ס"ק יד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(כה)** וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל (סק"ג), **אֲפִלּוּ אֵין הַחַלּוֹן פָּתוּחַ נָמֵי אֵינוֹ מַעֲכֵב מִדִּינָא כָּל שֶׁיּוֹדַע בְּבְרוּר שֶׁמֵּה שֶּׁמְּאִיר נָגְדּוֹ הוּא אוֹר הַלְּבָנָה וְלֹא זָהֳרוּרִית בְּעֶלְמָא כְּעֵין דְּמוּת הַלְּבָנָה,** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"ז) עַיֵּן שָׁם. **וּלְכַתְּחִלָּה טוֹב יוֹתֵר לִפְתֹּחַ הַחַלּוֹן, אַךְ כְּשֶׁאִי אֶפְשָׁר כְּגוֹן מִפְּנֵי הַקֹּר וְכַדּוֹמֶה, מֻתָּר אֲפִלּוּ אֵין הַחַלּוֹן פָּתוּחַ** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ, וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"ד) עַיֵּן שָׁם:

**א (ג)** ב"ח (ד"ה וכותבין) וְשַׁ"ך (ז"ד סי' רכ ס"ק יז) וְטַ"ז (סק"א) מֶגֶן אַבְרָהָם (סק"א) וְאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ב):

### בֵּאוּר הַלָּכָה

**דְּבִדִיעֲבַד אִם לֹא קִדֵּשׁ עַד ט"ז יְקַדֵּשׁ בְּלַיל ט"ז בְּלִי שֵׁם וּמַלְכוּת. אָכֵן אִם הוּא עַדַיִן יוֹם ט"ו אֶלָּא שֶׁהָיָה אַחַר [חֲצִי כ"ט] י"ב שָׁעוֹת וּתשצ"ג חֲלָקִים, אָפְשָׁר שֶׁיֵּשׁ לִסְמֹךְ עַל בַּעַל מוֹר וּקְצִיעָה שֶׁדַּעְתּוֹ לְהַתִּיר לְבָרְכָה בְּשֵׁם וּמַלְכוּת,** וְכֵן הַסְּפָרִים הַגָּאוֹן מַהֲרַ"ן אוֹרִינְשְׁטַיִן (ישועות יעקב סק"ה). **וְעַיֵּן עוֹד בְּנוֹגֵעַ בְּיהוּדָה** (מהדו"ק אר"ח) **סִימָן מ"א דְּאִם לֹא הָיָה יָכוֹל לְקַדֵּשׁ עַד עַתָּה שֶׁהָיָה תָּמִיד מַעֲנָן וְכִיוֹצֵא, וְהָיָה קוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע וְנִרְאֲתָה הַלְּבָנָה וְאִם יַמְתִּין עַד אַחַר קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה יְכֹלָה הַזְּמַן שֶׁל קִדּוּשׁ הַלְּבָנָה, יֵשׁ לוֹ לְסַפֵּק אֲפִלּוּ בְּאֶמְצַע הַפָּרָק וּלְקַדֵּשׁ, וּמִכָּל מָקוֹם אִם אֶפְשָׁר לוֹ יִגְמֹר הַפָּרָק.** וְעַיֵּן עוֹד שָׁם פְּרָטֵי דִּינִים, **וּמִכָּל מָקוֹם פָּשׁוּט דְּאֵין רַשַּׁאי לוֹמַר אֵז אֶלָּא הַבְּרָכָה וְלֹא שְׁאָרֵי פְּסוּקִים:**

**א** * **כְּשֶׁרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְכוּ'.** וְעַיֵּן סֵדֶר הַקְּבִיעוּת בַּטּוּר. וְהִנֵּה בְּטוּר סֵדֶר הַקְּבִיעוּת (סי' תכח ס"א), עִגּוּל דֶּרֶךְ נַחְשׁוֹן גָּאוֹן. אַךְ הַלְּבוּשׁ כָּתַב עַל זֶה, הֶמּוֹן הַמְעַבְּרִים חוֹשְׁבִים י"ג מַחֲזוֹרִים בְּשָׁוֶה, אֲבָל כְּשֶׁתְּדַקְדֵּק הֵיטֵב תִּמְצָא שֶׁאֵינוֹ כֵּן, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכֵן הֶעְתִּיק בְּהַגָּהַת בֶּן אַרְיֵה מִסֵּפֶר יְסוֹד עוֹלָם מַאֲמָר רְבִיעִי פֶּרֶק י' בְּסוֹפוֹ, כִּי מַה שֶּׁסּוֹבְרִים שֶׁכָּל הי"ג מַחֲזוֹרִים הֵם בְּשָׁוֶה הוּא רַק בְּרֹב הַשָּׁנִים, אֲבָל לֹא בְּכֻלָּם, וְלָכֵן אֵין לִסְמֹךְ עַל עִגּוּל זֶה שֶׁל י"ג מַחֲזוֹרוֹת, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עַיֵּן שָׁם בְּאֲרִיכוּת. וְכֵן בְּפְרֵי חָדָשׁ הִשִּׂיג עַל הַטּוּר וּפֵרַשׁ הַשָּׁנִים הָאֵיךְ עוֹלֶה לְפִי חֶשְׁבּוֹן, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסֵפֶר תִּקּוּן יְשִׁשְׁכָר וְהִזְהִיר מְאֹד מְאֹד שֶׁלֹּא לִשְׁמֹעַ לְסֵדֶר הַקְּבִיעוּת שֶׁל הַטּוּר עַל שָׁנִים יְדוּעוֹת, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן מָצָאתִי עוֹד בְּשֵׁאָר סְפָרִים, אַךְ לְעִנְיָנֵנוּ אֵין שׁוּם נִפְקָא מִנָּה מִזֶּה, כִּי עַל שָׁנִים שֶׁעָבְרוּ עַד הֵנָּה מַה דַּהֲוָה הֲוָה, וְגַם בָּאֱמֶת כְּבָר נִתְקַן בְּאֵיזֶה מְקוֹמוֹת בְּלוּחַ שֶׁל הַטּוּר גּוּפָא כְּפִי מַה שֶׁהַגִּיהַ הַפְּרִי חָדָשׁ, וְעַל שְׁנַת תרס"ב תרס"ג תש"ז תש"ח כָּתַבְתִּי לְקַמָּן (סי' תכח בהערה לס"ב) אֵיךְ הוּא הַקְּבִיעוּת בֶּאֱמֶת, עַיֵּן שָׁם, וְיֶתֶר הַשָּׁנִים מֻשָּׁךְ רַב *) כִּמְעַט עַד שְׁנַת

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah